Eingelangt am 3 - SEP 1915
11 h 40' Abm.
mit — Beilagen

70. številka. Maribor, dne 3 septembra 1915. Letnik VII.

Naročnina listu: —
Celo leto . . K 10·—
Pol leta . . . „ 5·—
Četrt leta . . „ 2·50
Mesečno. . . „ 1·—
Izven Avstrije: ——
Celo leto . . „ 15·—
Posamezne številke — 10 vinarjev. —

STRAŽA

Inserati ali oznanila se računajo po 12 vin. od 6 redne petitvrste: pri večkratnih oznanilih ve[illegible] — popust. —
„Straža“ izhaja v ponedeljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Brody in Grodno.

Mesto Brody naši zavzeli. — Avstrijske čete prodrle izhodno od Brodyja čez državno mejo. — Sovražnik se v ostali Galiciji umika za reko Seret. — Tudi ob Dnjestru sovražnik omajan. — Trdnjava Grodno pred padcem. — Zahodna trdnjavska stran že zavzeta. — Na italijanskem bojišču artilerijski boji.

Zgodovina avstrijske ustave.

Ko naše avstrijske zastave zmagovito plapolajo nad raznimi bojišči, ko vstaja zarja nove, povečane in prenovljene Avstrije, postaja zanimanje za zgodovino avstrijske ustave zopet živahnejše pri vseh avstrijskih narodih. Zato ne bo odveč, da na kratko ponovimo zgodovino avstrijske ustave od leta 1848 naprej:

Dne 2. decembra 1848 je prevzel nadvojvoda Franc Jožef vladarske oblasti v Avstriji. Novega cesarja še ni vezala nobena ustavna prisega, za to je dal izdelati novo državno ustavo, katero je podpisal dne 4. marca 1849. Nova ustava je bila osnovana za vse cesarstvo, torej tudi za Ogrsko. Po novem državnem redu je imel nehati vsak razloček med posameznimi deželami, ki odslej niso bile nič drugega nego upravne kronovine avstrijskega cesarstva. Ogrska je izgubila vse svoje posebne pravice in svobodščine ter tudi južne kraje, iz katerih je postala novo vojvodina Srbija in Banat. Hrvaška in Erdeljska sta bili čisto neodvisni od Ogrske, in tudi Vojaška krajina je ostala posebna cesarska kronovina. Ustavo je izvedel grof Stadion, toda dejanske veljave ni dobila nikdar.

Zato je cesar dne 14. aprila 1851 pozval na posvetovanje več odličnih mož, ki so imeli nadomestiti državni zbor. A še istega leta dne 31. decembra je s posebnim ukazom preklical ustavo od dne 4. marca 1849 in uvedel se je zopet absolutizem. Cesar je postal neomejen vladar, nikomur odgovoren. Tako je ostalo do leta 1860.

Dne 5. marca 1860 je sklical cesar najodličnejše može iz vseh dežel v takozvano pomnoženo državno svetovalstvo na Dunaj, da bi se posvetovali o novi ustavi. Dne 20. oktobra istega leta je cesarski razglas oklical črtež državne ustave za vse cesarstvo — oktobrska diploma. Na ti podlagi je minister Schmerling izdelal novo ustavo, katero je cesar podpisal dne 26. februarja 1861 (februarski patent). Vsaka dežela je dobila svoj deželni zbor. Deželni zbori so pošiljali svoje zastopnike na Dunaj v državni zbor, ki se je ločil v ožji in širji. Ožji zbor, v katerem so bile zastopane vse dežele, razven Ogrske in Hrvatske, je imel sklepati o rečeh, ki se tičejo zahodne Avstrije; širji zbor, v katerem bi naj bili tudi Ogri in Hrvati zastopani, pa bi naj odločeval o skupnih zadevah celega cesarstva. Te ustave niso priznali Ogri in Hrvati, avstrijski Slovani so bili nezadovoljni.

Minister baron Beust je izdelal novo ustavo, ki se je uveljavila dne 21. decembra 1867 (decemberska ustava). Z njo se je ustanovil dualizem. Hrvatska se je odločila za zvezo z Ogrsko ter z njo sklenila pogodbo leta 1868.

Dualizmu so se najodločnejše uprli Čehi, na čelu Palacky in dr. Rieger, ter do leta 1879 niso hoteli v državni zbor. Čehi so izdelali osemnajst temeljnih (fundamentalnih) členov, na katerih bi se imele urediti češke razmere.

Leta 1897 se je upeljala za državni zbor 5. kurija s splošno in enako volilno pravico v tej kuriji. Leta 1907 se je upeljala splošna in enaka volilna pravica.

Leta 1908 se je anektirala Bosna in Hercegovina ter dobila svoj sabor, a brez zastopstva v delegacijah.

Hrvatje in Ogri se poklonijo cesarju.

Dunaj, 1. septembra.

Jutri dne 2. septembra se bo odposlanstvo 500 hrvaških in ogrskih županov in zastopnikov mest in občin Translajtanije v gradu Schönbrunn poklonilo cesarju Francu Jožefu. Zastopanih bo okrog 15.000 hrvaških in ogrskih občin. Namen cele slavnosti je, da Hrvati in Ogri v teh resnih časih pred vladarjem samim obnovijo svojo obljubo neomajne zvestobe napram habsburški vladarski hiši.

Hrvati in Madžari se bodo pripeljali na Dunaj v svojih narodnih nošah. Na Dunaju pa se bodo preoblekli v svečano obleko. Jutri, dne 2. septembra, se bodo odposlanci na 250 vozovih peljali s Schwarzenbergovega trga v Schönbrunn. Sprevod bo otvoril oddelek redarjev na konjih. Na čelu se bodo vozili ogrski ministrski predsednik grof Tisza in hrvatski ban baron Ivan Škerlec, potem vsi člani ogrske vlade, zastopniki katoliške duhovščine pod vodstvom ogrskega kneza-primasa kardinala Csernocha, škofje, in visoki cerkveni dostojanstveniki drugih veroizpovedi, tajni svetniki, člani ogrske magnatske in poslanske zbornice in zastopniki mest v sijajni opravi z velikim spremstvom telesnih huzarjev, pandurjev in slug, ki bodo istotako nosili blestečo zgodovinsko opravo. Kraljevino Hrvatsko s Slavonijo bodo razven bana Škerleca zastopali župani hrvatskih mest. Izmed škofov bodo navzoči zagrebški nadškof dr. Ante Bauer, senjski škof dr. Josip Marušič, dijakovski škof dr. Krapac in križevški vladika dr. Dionizij Njaradi.

Sprejem pri vladarju je določen na 11. uro dopoldne in bo imel značaj „velike avdijence“ ter bode cesarja obdajalo številno spremstvo. Sprejem se vrši v veliki grajski galeriji v Schönbrunnu. Vladar bode sprejel poklonitev in bode odgovoril na Tiszov nagovor.

Po sprejemu v Schönbrunnu se udeleženci odpeljejo v dunajsko mestno hišo, kjer bo slovesen sprejem po dunajskem županu dr. Weisskirchnerju. Odgovorila bosta budimpeštanski župan dr. Štef. Baczy in zagrebški župan Holjac. Po sprejemu bo slovesna pojedina, na kateri se bodo vrstili slavnostni govori. Mesto Dunaj se že več dni pripravlja na slovesen sprejem hrvaških in ogrskih gostov. Ulice so okinčane z zastavami in cvetjem. Posebno značilno je, da se bo prvokrat videlo na Dunaju razobešene rdeče-belo-modre (hrvaške) zastave.

Prihodu Hrvatov in Ogrov na Dunaj in skupni poklonitvi zastopnikov obeh narodov pred cesarjem se pripisuje izredno velika važnost. Politični pomen tega skupnega hrvaško-ogrskega pohoda pa bomo umeli šele v poznejši dobi.

* * *

Cesar je danes, dne 1. septembra, ob 11. uri sprejel dunajskega in budimpeštanskega župana v avdijenci. Vladar je nagovoril dunajskega župana v nemškem, budimpeštanskega pa v madžarskem jeziku in je izrazil svoje veselje, da župana obeh glavnih mest tako skupno nastopata.

Spomini na tržaško šolstvo.

V „Reichsposti“ piše neki namestništveni svetovalec:

„Nasilni časi vsemogočnega Raskovicna in dr. Veneziana so ostali v žalostnem spominu. Vsak občinski uslužbenec, ki ni hotel biti iredentist, je moral iti. Star šolski ravnatelj, učen in domoljuben mož, je mi pripovedoval, da je pred kakimi 10 leti ranjki dr. Venezian v spremstvu bivšega rimskega župana zloglasnega Nathana nadziral tržaške šole in pri tem je Nathan izjavil, da je popolnoma zadovoljen z napredkom učencev v laški literaturi.

Ob drugi priliki je dr. Venezian obiskal tržaške šole v družbi profesorja Cazarja Lombroso in zgodovinarja Ferrerija. Oba dva sta pobožno poslušala besede dr. Veneziana, kateri jima je razlagal narodne ideje učencev in je slikal tržaško mladino kot zavetišče italijanskih aspiracij. Posebno sta se gosta z Italije veselila narodnega mišljenja, ki je vladalo na dekliškem liceju v Via Zelice Venezian. Moj izvestitelj mi je povedal, da je bilo takratnemu šolskemu nadzorniku naročeno, da naj ignorira ta nespodobna nadzorovanja, da bi se ja kje ne zadelo. Tržaška občina je šla še dalje, — državnega ljudskošolskega zakona kratkomalo ni hotela priznati. Vlada pa je vse to mirno gledala, radi ljubega miru in pa da ne žali občutljivosti sedanjega izdajalca. Zvesti avstrijski domoljubi pa so morali trpeti, da so mestni očetje uganjali te nasilnosti . . .“

Mi bi te spomine lahko poškropili s slovensko usodo davnih in prav zadnjih časov, ampak . . .

Avstrijsko-italijansko bojišče.

Dogodki na italijanskem bojišču.

Uradno se razglaša:

Dne 30. avgusta.

Včeraj so Italijani na celi naši primorski fronti vzdržavali artilerijski ogenj menjajoče jakosti. Na več točkah se je poskušala njihova pehota približati našim postojankam ter izvršiti manjše napade, pa je **bila kakor vedno odbita.**

V koroškem in tirolskem obmejnem ozemlju je položaj neizpremenjen.

Dne 31. avgusta.

Tudi včeraj se niso vršili na južno-zapadni črti nikaki pomembni boji. Dva **sovražna sunka** pri Sv. Martinu ter po **en napad** na južni del tolminskega obmostja **in** na našo postojanko v dolini pri Bovcu **smo odbili.**

Dne 1. septembra.

Položaj na italijanskem bojišču je neizpremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Laška napadalna moč pojema.

Kakor smo poročali, so Italijani po neuspehih ob Doberdobski planoti in goriškem obmostju poskusili koncem avgusta s silnimi napadi na tolminsko obmostje in krnsko ozemlje. A tudi brez uspeha. Ravnotako so se ponesrečili vsi napadi na tirolske Dolomite in koroške gore. Po desetdnevnem vročem boju na severni lavarovski planoti (Tirolsko) so obnemogli. Edini uspeh — velike izgube.

Poročila, ki prihajajo zadnje dni z italijanskega bojišča, pričajo, da je Italijane minilo veselje za napadanje. Naša uradna poročila vsled tega čisto suho poročajo, da je položaj na italijanskem bojišču nespremenjen.

Boji na pogorju pri Bovcu.

Dne 28. avgusta in naslednje dni so se v prostoru pri Bovcu razvili zopet živahnejši boji. Sovražnik je pričel napad z metanjem ročnih granat in min. Med tem ko so italijanske strojne puške neprestano prasketale, je sovražnik skušal priti v bližino naših ovir ter je hotel naskakovati naše postojanke.

Dne 29. avgusta, ob 6. uri zjutraj, je bil naskok odbit. Sovražnika smo vrgli v njegova stara kritja nazaj. Naša artilerija, ki je te dni prizadjala Italijanu velike izgube, je zopet mnogo pripomogla k zmagi. Velikanske sovražnikove žrtve — več sto mrtvih in težko ranjenih — so bile zopet zaman.

4000 Italijanov padlo.

V desetdnevnih bojih za gorsko planoto Lavarone na Tirolskem je padlo, kakor se poroča iz Inomosta, okrog 4000 mož. Toliko je namreč bilo padlih, ranjenih in ujetih. Italijani so napadali naše postojanke noč in dan z veliko smelostjo. Celi kupi mrličev so ležali v strelskih jarkih in gorskih zazpokah. Dne 25. avgusta so bili Italijani tako krvavo odbiti, da so se v divjem begu umaknili. Od tega dne naprej je na gorski planoti Lavarone mir.

Borba za zastavo.

Dne 25. avgusta je bila na gorski planoti Lavarone posebno srdita borba za zastavo uničenega 115. italijanskega polka. Tri zastavonoše so bili pri tem ustreljeni; zadnji si je zastavo zavil okrog trupla, da ne bi prišla našim v roke, ako bi se mu posrečilo uteči. Ko so naši Italijanu odvzeli zastavo, je tolkel in grizel krog sebe kot besen.

Zrakoplov nad Sv. Goro po noči.

Kakor tat je priplul v noči na nedeljo okoli polnoči italijanski zrakoplov nad svetogorski samostan. Gotovo je imel hudobne namene, kojih izvršitev bi bila morebiti napravila našim občutno škodo. A bistro in čuvajoče oko naših vojnikov ga je hitro opazilo in takoj so obvestili opazovalne postaje, odkoder je počelo bljuvati kakor iz pekla tja gori proti letalu. Reflektorji so začeli razsvetljevati nebo, da je bilo bolje videti učinek našega streljanja. Res, prav krasen prizor! Dolgi žarki reflektorjev, ki so stali na raznih krajih, so bili kakor ognjeni stebri. Naši topovi so pošiljali Italijanu tako blizu svoje vroče pozdravčke, da mu je kljub hladni noči postalo preveč vroče in je zopet odplul čez Sabotin tja proti Korminu, kjer se je počasi spustil na tla in je moral tovarišem naznaniti, da ni mogoče Avstrijce presenetiti, ker čujejo še bolje po noči, nego po dnevu.

Uspešni napad naših zrakoplovov na Brescijo.

Iz Lugana se poroča: Zadnja poročila potrjujejo, da so naši zrakoplovci pri napadu na italijansko trdnjavo Brescija skoro popolnoma porušili tamošnjo veliko tovarno za izdelovanje orožja. Tri četrtine tovarne je popolnoma razdejane. Škoda je ogromna. Bombe naših zrakoplovov so zadele s tako sigurnostjo, da prebivalci mesta Brescija zatrjujejo, češ, na krovu naših zrakoplovov so se morali nahajati možje, ki prav dobro poznajo mesto. Število žrtev, ki so jih zahtevale bombe naših zrakoplovov, znaša 20 mrtvih in 80 ranjenih oseb. Italijanska vlada je strogo prepovedala objaviti število žrtev.

Bovec.

Bovec, katerega se sedaj tako pogosto imenuje, leži v gorenji Soški dolini pod veličastnim gorovjem. Bovec, ta prijazni trg z divno okolico, je izborno letovišče; od tu se izleti na Kanin, Krn, Triglav, Rombon, Mangart, v Trento k izviru Soče (Baumbachova koča). Pota so zaznamovana po soški podružnici Slovenskega planinskega društva. V Ključah, malo uro hoda proti Logu, so utrdbe, sloveče iz francoskih časov. Bovec šteje prebivalstva: davčna občina Bovec okoli 1800, davčna občina Koritnica Kal okoli 300. Bovec je oddaljen od Gorice 73 kilometrov. V Bovcu je več prosvetnih in gospodarskih društev. Ves bovški sodni okraj šteje okoli 6000 prebivalcev.

Doberdob.

Doberdob je čisto slovenska občina v sodnem okraju Tržič. Ena davčna občina šteje okoli 700 prebivalcev. Od Gorice je oddaljen Doberdob 15·4 km. V vasi je cerkev, šola, nekaj trgovin in obrtnih delavnic; društva: pevsko in bralno, vzajemna zavarovalnica za govejo živino, kmetska posojilnica in hranilnica. Pri Doberdobu je jezero, ki je dolgo ½ km in široko ½ km. Jezero slovi radi izvrstnih in nevsahljivih izvirkov okoli sebe, ki dajejo izborno vodo. Lovci radi hodijo tja radi lova divjih ptičev, posebno rac. Obilo prebivalcev Doberdoba hodi na delo v procvitajoči industrijski Tržič. — V „Arbeiterwille“ je popisan Doberdob, kakor bi bil italijanski. V Doberdobu ni nikakega „palazzo municipale“, marveč občinska hiša. Občina je čisto slovenska.

Spravljanje težkih topov na gore.

Slovenski vojak poroča o spravljanju težkih topov na visoke gore sledeče: Dobili smo ukaz: „Ob 12. uri odhod v boj!“ Pripravili smo vse: 50 metrov dolge vrvi, dvigala in še mnogo drugih reči. Korakamo v hudi nevihti, dež lije kot iz škafa. Na vznožju hriba smo že vsi popolnoma mokri. Vprežemo 12 konj, da vlečejo top navzgor. Na desni in levi skalnate čeri, strme globeli. Ob 5. uri smo izpregli konje in jih spravili v barake, katere je pripravila gorska artilerija. Utrujen sem se stisnil v neko ket, naredili smo ogenj, sušili obleko, pili kavo in se vlegli k počitku. Ob 5. uri pokonci. Razložili smo dva topa, tu smo prišli na strmine, po katerih konji niso mogli vleči. Moštvo je moralo samo vleči, počasi je šlo naprej, tako le, sunkoma. Potem so nastopila dvigala. Pehali in dvigali smo tako cel dan do 9. ure zvečer. Drugi dan smo poskusili z voli; nekaj časa so vlekli, pa so se ustavili. Zopet se je moštvo moralo vpreči. Vedno hujše strmine. Včasih smo mislili, da ne pojde več, ali moralo je iti navzgor, ukazano je bilo tako. Kasneje je prišlo na pomoč 100 mož delavske stotnije, potem je šlo lažje. In tako smo sedaj s svojimi topovi visoko na gorah. Sovražnik strelja nanje, zaman! Tudi napasti nas je poskusil, pa smo ga odbili. Nimamo se kaj pritoževati, imamo dobra bivališča, imamo toplo obleko, peči, kave, čaja, sira, vsega dosti.

Italijanska ojačenja.

List „Baseler Nachrichten“ poroča iz Milana: Tukaj so dne 30. avgusta šla številna italijanska ojačenja po trimesečnem izvežbanju na čelno črto. S kolodvora v Milanu je ta dan odšlo 18 posebni vlakov s svežimi četami na bojišče.

Kolera in mraz.

Iz Lugana v Švici se uradno poroča, da se je kolera v Italiji začela grozno širiti. Vsi vojaki in tudi prebivalstvo v mestih se mora dati cepiti zoper kolero. Vlada je odredila, da se v Gornji Italiji, torej v bližini bojišča postavijo številne kolera-barake. V milanski vojaški bolnišnici leži sedaj več sto vojakov bolanih na koleri. V neki nevojaški bolnišnici v Milanu pa leži okrog 600 vojakov, katerim so ozebli na visokem bojišču posamezni udje.

Italijani se puntajo.

Ruski porazi vzbujajo po vsej Italiji vedno večje razburjenje. Cenzura, ki v zadnjem času še celo na dovoljuje, da bi se priobčevala angleška in francoska uradna poročila o vojski, ni kljub temu v stanu zabraniti, da bi prebivalstvo ne spoznalo celega položaja.

Padec Brest-Litovska je povzročil velikansko razburjenje in velikih demonstracij, ki so se vsled tega pojavile po vsej Italiji, še danes ni konca.

Pretečeno soboto se je pomikala velika četa delavcev proti kolodvoru v Milanu, da bi ustavila neki železniški vlak, ki je odhajal proti Veroni, in ki je prevažal vojaštvo. Pomagali so si na ta način, da je moral vlak zapustiti kolodvor še predno so došli demonstrantje.

Velike demonstracije so se tudi vršile na trgu milanske stolne cerkve, proti poldnevu pa pred uredništvi listov „Corriere della Sera“ in „Secolo.“ Poslopja uredništev teh dveh listov so demonstranfje naskakovali.

Za presojo javnega mnenja v Italiji utegne zanimati, da se je število naročnikov socijaldemokratičnega dnevnika „Avanti“, ki je obsojal, da se je Italija spustila v vojsko z Avstrijo, v kratkem času, odkar traja vojska, več kakor podvojilo. Med novimi naročniki tega lista se tudi nahaja veliko število oseb iz meščanskih in premožnejših slojev italijanskega prebivalstva.

Italijani bežijo iz Tripolisa.

Italijanska kolonija Tripolis je mesto zapustila in je pretekli petek na dveh parnikih dospela v južnoitalijansko mesto Katanija. Velik duhovni poglavar roda Senusov so bliža z 10.000 Senusi Tripolisu. Italijani so poslali mestu Tripolis tri bataljone milice kot ojačenje za tamošnjo posadko.

Za usod Dardanel in Carigrada

Borba za Dardanele postaja vedno bolj vroča. Anglija, Francija in Italija napenjajo vse svoje sile, da bi se jim posrečilo priti v posest Dardanel in Carigrada. Zavezniške armade so oborožene z vsemi modernimi bojnimi sredstvi. Turki pa se borijo za svoj obstoj. Tudi Rusi stavijo na padec Dardanel mnogo upanja, da bi jim potem zavezniki čez Črno morje s topovi in municijo prihiteli na pomoč. Dosedanje izgube Angležev in Francozov pred Dardanelami so naravnost ogromne. Dne 6. avgusta so Angleži izkrcali na Galipolu 100.000 mož. Od teh je sedaj za boj sposobnih samo še kakih 50.000 mož. Samo zadnjo soboto in nedeljo so Turki pokončali Angležem 10.000 mož, med temi 600 častnikov.

Lord Kitchener poveljnik pred Dardanelami.

„Lokalanzeiger“ poroča iz Bazela v Švici, da londonska poročila zatrjujejo z vso resnostjo, da bo lord Kitchener prevzel osebno poveljstvo nad četverosporazumovimi armadami pred Dardanelami. — Kakor se iz Soluna poroča, so se med Francozi in Angleži glede vojskovanja pred Dardanelami nasprotstva zopet poostrila. Vsak neuspeh zavezniških čet zoper Turke je nov povod za medsebojne spore med angleškimi in francoskimi vojskovodji.

Polotok Galipoli.

Napad s kopnega proti turški dardanelski ožini izvajajo zavezniki Francozi, Angleži in sedaj še Italijani pri polotoku Galipoli, tega daleč v morje podaljšanega prsta Trakije, ki je spojen z evropskim kopnim svetom le po ozki kopni črti Bulair, poznani iz krimske vojske.

Polotok Galipoli je v največji meri zgodovinsko važen. To je trakijski Chersones starih Grkov, ki je mu po večjem gospodoval atenski junak Miltijad. Tu, kjer se je evropski polotok najbolj približal azijski obali, so se odigravali mnogokrat znameniti zgodovinski dogodki. Z azijske obali je prešel ožino Kserkses in kasneje Turki, a s polotoka Galipoli je vprizoril Aleksander svoj osvojevalni pohod v Azijo. Tu leži Sestos, kjer je — po eni najlepših grških pripovedk — izhajala vsako noč Hero, da je z bakljo razsvetljevala valove Helesponta, davajoč ljubimcu pričakovani znak. Kasneje je na tem mestu lord Byron preplul Dardanele.

Na mestu Sestosa leži sedaj slikovito turško selo. Neposredno za dardanelskimi utrdbami se dvigajo sedaj na polotoku bele pečine, v katerih leži mala jama, baje grob Hekume. Zgodovina in pripovedka pa sta prekrili polotok Galipoli s svojim čarom, vendar pa kraj sam ne nudi slikovitosti in lepote. Na obeh obalih Galipola se bregovi vzpenjajo strmo iz morja in komaj da se odpira kaka dolina, po kateri se stekajo gorski potoki v Helespont. Na takih krajih se nahajajo najznatneja naseljenja na polotoku, med katerimi je najvažnejši Maidos, grški Madytos, še danes po večjem delu grško mesto. S svojimi belimi hišami in stolpi na solnčni luči izgleda veselo, a kadar piha severnik — tam skoro vse leto — se hitro obračajo bela krila neštevilnih veternic, ki so glavno označje Medytosa. Ko se od Maidosa potuje na izhod, se prihaja do mesta Galipoli, glavnega mesta polotoka, po katerem je tudi imenovano. Lepi položaj mesta je morda vzrok, da so je Grki nekoč imenovali „lepo mesto“ (Kallipolis), toda danes je Galipoli, četudi okrožno središče, trhlo mesto, ki ne more ničesar nuditi potniku, razun nekaj ostankov starega veka in najstarejše turške perijode. Galipoli je prvo mesto, ki so ga Turki osvojili na evropskih tleh, a l. 1854 so se izkrcali tam združeni Francozi in Angleži. Danes šteje to mesto okoli 30.000 prebivalcev, ki so poleg Turkov, največ Grki, Armenci in židje, ki trgujejo zlasti s kožo in lončarstvom. Pristanišče je sicer plitvo, vendar je važno izvozišče z živahnim brodarstvom.

Turško časopisje.

Po vseh malih in velikih ulicah Stambula in Galate in posebno pri vstopu na novi most in na veliki perski cesti, glavni prometni žili evropske četrti, se nahajajo in vidijo raznašalci in prodajalci časopisov. Kaj ti ljudje kriče, more tujec razumeti še le po daljšem bivanju na obalih Bospora, samo po svežnju novic, ki jih ti ljudje, oziroma dečki, nosijo pod pazduho, se more spoznati, da so raznašalci časnikov. Kakor njihovi tovariši po drugih glavnih mestih Evrope, so tudi oni v velikomestnem življenju posebna vrsta ljudi, samo da so manje prišli v dotiko s kulturo, kakor oni po drugih velemestih in pa da ne tekajo za kupci in jih ne love. Vendar pa umejo svoj posel in prehodijo vse mesto, zahajajo v različne gostilne in kavarne in tekmujejo med seboj, kakor drugi prodajalci in trgovci, kdo bo več prodal.

Ni ga mesta na svetu, kjer bi bilo časopisje zastopano v tolikih jezikih, kakor je Carigrad, in ni dvoma, da je to mesto ob Bosporu najzanimivejše mesto za časnikarje, ki si hočejo pridobiti izkušenj in pouka. Vojni zapletljaji, v katere je zapletena tudi Turčija, so bili povod, da se v zapadni Evropi pogostoma slišijo imena turškega časopisja. To so zlasti „Ikdam“, „Tanin“ in „Tasvir i Efkiar“, toda s tem še carigrajsko časopisje daleč ni vse našteto. Imenovani trije listi so glavni med vsemi, ki izhajajo v turškem jeziku, toda glavno mesto otomansaega cesarstva razpolaga še s celim „gozdom listov“ v nemškem, francoskem, armenskem, perzijskem in židovsko-španskem jeziku. More se reči, da morejo vsi pripadniki raznih plemen, ki so turški podaniki ali bivajo v Carigradu, po kak list čitati v svojem jeziku. Med turškim časopisjem je gotovo na prvem mestu „Ikdam“, ki je last Ahmeta Džudetbeja. „Ikdam“ pomenja „Duševni napor“. Tiska se v vojnem času okoli 35 tisoč iztisov. Izhaja zjutraj, kakor „Tanin“ in „Tasvir i Efkiar“. List je zelo prijazen Nemcem in po našem pojmovanju popolnoma neodvisen. Piše možato in posebno uvaževana so pisma Ahmet Džudetbeja, ki zaradi slabega zdravja živi v inozemstvu in pogostoma pošilja svojemu listu zelo zanimive stvari. „Tanin“, to je „Zvonec“, je glasilo Mladoturkov in njihovo smer zastopata tudi lista „Tasvir i Efkiar“, to je „Osnova misli“ in „Terdžumani Hakikat“, t. j. „Tolmač resnice“. „Tanin“ ima znamenite sotrudnike. „Tasvir i Efkiar“ ima poleg „Tanina“ največjo tiskarno

v Štambulu in je pred kratkim dobil rotacijski stroj. Ugledno vlogo igra v turškem časniškem svetu tudi „Sabah“, t. j. „Jutro“, ki izhaja že šestindvajseto leto. List je last Armenca Mitrana in se tiska v kakih 20.000 izvodih. „Terdžmani Hakikat“, t. j. „Tolmač resnice“, je bil ustanovljen v osemdesetih letih po znamenitem turškem književniku Ahmedu Midhatefendiju. Med vsemi drugimi izhaja ta list zvečer. Nadalje je potem „Turan“, ki ima svoje ime po deželi, odkoder izhajajo Turki, in potem šaljivi list „Karages“, ki izpolnjuje turške liste, med katerimi imajo natveč oglasov „Sabah“ in „Tasvir i Evkiar“. „Karages“ se bavi s satiro. Za Grke se tiskajo v Carigradu listi: „Tachydronus“, „Chronos“, „Patris“ in „Neologos“; za Armence „Azadamrt“ in „Džavanak“, Španjoli pa imajo „El Tiempo“. Tudi Perzijanci in Arabci imajo svoje časopise, Perzijanci „Chauer“, to je „Izhod“, Arabci pa „El Adl“, t. j. „Pravičnost“, Večina turške inteligence v Carigradu govori tudi francoski in imajo poleg listov v turščini na razpolago tudi časopise v francoskem jeziku, kakor „La Turquie“ in „Moniteur Oriental“. V vsej Turčiji izhaja samo en nemški list, in sicer „Der osmanische Lloyd“, ki izhaja v nemškem in francoskem jeziku osem let. Poleg imenjenih turških, grških, armenskih in nemškega „Osmanischer Lloyd“ izhajajo v Carigradu še drugi časopisi, ki pa nimajo nikakoršne vodilne uloge.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Položaj na ruskem bojišču: General Belov namerava obkoliti Rigo na suhem, in stoji že pred Friedrichstadtom ob Dvini. Trdnjavo je treba že zaradi tega obkoliti, da si Nemci zavarujejo hrbet za svoje operacije proti Dvinsku in naprej. General pl. Eichhorn se bliža Vilni. Kakor hitro bo padlo Grodno — kar se je menda danes že zgodilo — bodo operacije proti Vilni prišle v hitrejši tok. Nemci postopajo na tej črti zelo oprezno, ker so Rusi zbrali velike čete, ki se bodo brezdvomno bojevale z največjim odporom. General Scholtz se mudi pred Grodnim. Zapadna trdnjavska stran je že padla. Trdnjava je torej za Ruse izgubljena. Te dni bo gotovo v nemških rokah, če že ni. Za Ruse je tudi skrajni čas, da se umaknejo iz Grodna, kajti general Galwitz, ki koraka izhodno od Bjelostoka, je že blizu Volkoviska, torej Rusom za hrbtom. Tudi levo krilo armade bavarskega princa Leopolda se v severno-izhodni smeri bliža Volkovisku.

Avstrijske čete, ki se nahajajo severno od močvirja Rokitno, so prekoračile Jasioldo (pritok Pripjeta) in se bližajo Slonimu. Iz prodiranja naših čet proti severoizhodu je dokaz, da imamo namen, obkoliti severno rusko armado in jo prisiliti do odločilne bitke.

Ruska armada je namreč razbita v južni in severni del, odkar smo po zavzetju Brest-Litovska potisnili v Rokitensko močvirje. S tem je v jako neugodnem položaju, posebno ako bi trebalo hitro premikati čete z jednega na drugo bojno torišče. Tudi takozvano nanovo razvrščenje se more vsled tega izvršiti le daleč v ozadju za sedanjo bojno črto.

Južni del ruske armade je prišel poprej nego severni v kritičen položaj. General Puhalo pl. Brlog je obrnil svoje čete proti jugu ter začel korakati proti trdnjavskemu trikotu Luck-Rovno-Dubno. Luck je že zavzet. Sedaj prideta Rovno in Dubno na vrsto. Velikega pomena je, da je Böhm-Ermolli zavzel Brody, prekoračil rusko mejo in da se tako tudi od juga bližamo trdnjavama Rovno in Dubno.

V Galiciji so se umaknili Rusi sedaj čez reko Strypo na izhodni breg Sereta, kjer so si že poprej pripravili močno utrjene postojanke. Armada Pflanzer-Baltina je prisilila sovražnika do izliva Sereta v Dnjestr in si je s tem ob enem zmanjšala svojo bojno fronto.

Ker pritiskamo rusko južno armado od treh strani, se ne bo mogla več dolgo držati v Galiciji. To priča tudi poročilo, da zažiga besarabske vasi zadaj za svojo lastno, sedanjo fronto.

Vojni kritiki so mnenja, da se bo nova ruska obrambna črta raztegala od Petrograda do Moskve, kajti Rokitensko močvirje izključuje drugo obrambno črto.

Rusi v močvirnatem ozemlju.

Položaj onih delov umikajoče se ruske armade, ki je zagozdena v prostor izhodno od Brest-Litovska, postaja dan za dnevom bolj neugoden. Tem ruskim četam preti nevarnost, da jih naši odrežejo od glavne severne armade, tako da bi bila ruska armada naenkrat razdeljena v tri dele. Samo proti severoizhodu še imajo Rusi železniško progo prosto, a tudi ta črta je od zavezniških armad od ure do ure bolj resno ogrožena. V posebni nevarnosti so tisti deli ruske armade, ki so stisnjeni od naših v gozdovito in močvirnato ozemlje. Avstrijci in Nemci so pri zasledovanju Rusom tako trdno za petami, da je umikanje silno težavno. Položaj naših armad pa je na celi črti zelo ugoden.

Kje se bodo ustavile ruske armade?

Petrograjski list „Ruski Invalid“ navaja na uvodnem mestu vzroke, zakaj so Rusi zapustili svojo drago obrambno črto Kovno—Olita—Bjelostok—Brest-Litovsk. List piše, da je bila Rusija prisiljena zapustiti svojo drugo obrambno črto, ker je primanjkovalo ruski armadi orožja in ker sta Avstrija in Nemčija pritiskale z armadami, ki so bile mnogoštevilnejše, kakor ruske. List piše nadalje: Sedaj nastane vprašanje, kako daleč se nameravajo umikati ruske armade? Odgovor na to vprašanje se glasi: Ruske armade se bodo umikale tako dolgo, dokler ne bodo dosegle istega števila, kakor avstrijsko-nemške armade in dokler ne bodo z vsem potrebnim tako dobro preskrbljene, kakor so avstrijske in nemške armade. K temu pripomni list „Rječ“ sledeče: Ta odgovor zahteva novo vprašanje: Katera mesta še bomo morali izprazniti in ali bomo pustili prodirati sovražnika notri do Petrograda? Na to vprašanje je treba takoj odločilnega odgovora. Nam se zdi, da se bodo morale ruske armade na severni strani reke Dvine postaviti v bran, ker se je že sedaj začela jesen.

Izvanredne ruske odredbe v Besarabiji.

Listu „Az Est“ se poroča iz Bukarešte z dne 26. avgusta: Že tri dni so upeljane na vseh železniških vlakih v Besarabiji izvanredne odredbe. Nobeden pasažir ne sme zapustiti železniškega voza. Okna na železniških vlakih so z deskami zabita, nobeno okno se ne sme odpreti in ne zapreti in nobeden potnik ne sme na oknih pribitih desk in gostih preprog odstraniti.

Proti ukrajini.

Samo 40 kilometrov do ruske meje.

Bojna črta zavezniških čet se premika vedno dalje proti izhodu. Armadam, katere prodirajo s Poljske proti Ukrajini, so se pridružile sedaj tudi one čete, ki prodirajo čez Volhinijo, Podolijo in Besarabijo. Te čete so na prvi pogled izvršile brezpomembno, a dejanski zelo važno delo s tem, da so sovražnika na njegovem skrajnem krilu zadrževale in krile hrbet naši glavni armadi. Nenadni naskok pa nam je tudi tukaj prinesel isti uspeh, kakor naši ofenzivi na Poljskem.

Po prvem napadu se je cel sistem ruske obrambe zdrobil v kosce in že prvi dan naše ofenzive se je sovražniku izvil precejšen del iz ozkega kosa Galicije, katerega je še imel zasedenega.

Istočasno je armada generala Puhala udrla iz severnega kota Galicije in je tako uspešno napadla severozahodni trdnjavski trikot v Volhyniji, da je trdnjava Luck bila dne 1. septembra po naših četah zavzeta. Del čet, ki je prodrl mimo Vladimir-Volinskyja, pa koraka čez Kovel in Kobryn dalje v osrednjo Rusijo.

Ofenziva generala Puhalo se ima ne glede na navdušenje njegovih čet zahvaliti za dobljene uspehe v prvi vrsti sijajno organiziranemu oskrbovanju vojaštva z živili, kajti ozemlje ima le malo cest, ki bi bile pripravne za vožnjo. Okolica sama pa je preuboga, da bi oskrbela armado z živili.

Začetek izčiščenja izhodne Galicije obeta lepe uspehe, čeravno se Rusi na malem delu izhodnogal škega bojišča ob Stryju skušajo našemu prodiranju trdovratno ustavljati. Böhm-Ermolli in Pflanzer-Baltin pa sta s pomočjo čet generala Bothnerja tam že dosegla precejšnje uspehe.

Važni železniški križišči Zložov in Bizac ste že v naših rokah. Vsled silnega pritiska naših čet od zahoda in juga, so se začele trdne ruske postojanke v severo-izhodni Galiciji rahljati in Rusi so že mnogo teh postojank morali zapustiti. Sedaj osredotočujejo Rusi svojo glavno obrambo ob črto Založe, Tarnopol, Trembovla, Zortkov, t. j. ob reki Seret.

To je pa tudi zadnja ruska obrambna črta, ki jo še imajo v izhodni Galiciji na razpolago. Od tukaj je do ruske meje samo še 40 kilometrov. Ako se tudi tukaj Rusi ne bodo mogli držati in bodo zgubili Tarnopol, proti kateremu mestu smo že došli zelo blizu, potem so zgubili v Galiciji zadnjo ped zemlje, ki je še imajo sedaj na razpolago.

Zavzetje Kobryna.

Naše čete so dne 30. avgusta vkorakale v mesto Kobryn (severnoizhodno od Brest-Litovska) in nevzdržno nadaljujejo zasledovanje sovražnika proti izhodu v smeri proti Pinsku (mesto ob železnici Brest-Litovsk—Moskva) in severnoizhodno ob železnici, ki vodi v Minsk. Zavzetje Kobryna je zelo važna pridobitev zavezniških armad.

Umikanje ruskih čet, katere naši trdno zasledujejo, je na tem mestu tem težavnejše, ker je južno krilo ruske armade od svojega središča popolnoma odrezano in se mu smer umikanja od zasledovalcev naravnost diktira.

Proti izhodu in severoizhodu imajo Rusi le malo cest na razpolago. Umikanje teh delov ruske armade je sedaj mogoče čez močvirja na bojno črto ob reki Berezina, oziroma Dnjepr, medtem, ko ima južno odrezano krilo prosto pot samo še v Kijev. Ruska armada je tako ločena v dva dela, ki se nahajata daleč drug od drugega. Združitev teh delov je mogoča le po velikem ovinku za Dnjeprom in po premostitvi velikih težav čez močvirje Polesju.

Trdnjava Luck padla.

V torek, dne 31. avgusta popoldne je avstrijski pešpolk štev. 59 v bajonetnem napadu vrgel Ruse iz utrjenih postojank pred trdnjavo Luck v Volhiniji. Naše čete, ki stojijo pod poveljstvom generala Puhalo, so udrle za bežečimi Rusi, kateri so še isti dan mesto in trdnjavo izpraznili. Strah pred avstrijskimi težkimi možnarji in pred usodo Novo-Georgievska je prešel pri Rusih tako v meso in kri, da se je tudi ta močna trdnjava prej udala, kot se je pričakovalo. In komaj so čete generala Puhala prodrle pred trdnjavo, že se je tudi njena usoda odločila. Zmago je priboril pred vsem solnograški pešpolk št. 59, katerega je svoj čas nadvojvoda Jožef Ferdinand imenoval — gardne čete avstrijske armade. Plen, ki je v Lucku našim v roke, še ni natančno preštet. Poroča se, da Rusi niso mogli več uničiti vseh ogromnih zalog živil in da je do 50.000 vreč moke prišlo našim v last,

S padcem Lucka je naša armada prebila prva trdna vrata v rusko Ukrajino. Nadaljnjemu našemu prodiranju v južno Rusijo zapirata Puhalovi armadi pot samo še trdnjavi Dubno in Rovno. (Trdnjava Luck leži ob reki Styr severno od gališkega mesta Brody.)

Visoko odlikovanje generala pl. Arza.

Nemški cesar je odlikoval našega generala pehote, pl. Arza, ki je predrl pri Brest-Litovsku rusko bojno črto na zahodnem bregu reke Bug na črti Koroščyn—Kobylany, z visokim redom „Pour le merite“. General pl. Arz je za generalnim polkovnikom baronom Konradom drugi avstrijski general, ki je bil odlikovan od nemškega cesarja s tako visokim redom.

Kako se Angleži tolažijo.

O splošnem ruskem umikanju pred Avstrijci in Nemci piše angleški list „Morningpost“: Rusko umikanje je na celi črti jednakoljično. Poročilo, da so Rusi pri Brest-Litovsku uničili mostove in vse vojaške in druge predmete, ki bi sovražni armadi lahko koristili, je za Angleže velika uteha. Imamo občutek, kakor pri izdiranju zobov. Prvi hip sicer čutimo bolečine, a pozneje prijetno odleže. Boji se na ruskih poljanah sicer nadaljujejo, a Avstrijcem in Nemcem se še ni posrečilo, da bi od Rusov izsilili odločilno bitko. Angleži upamo, da še bo zasledovanje Rusov trajalo nekaj mesecev, a nato bo sovražna armada stala pred hudo zimo v popolnoma opustošeni deželi.

Amerikanci se čudijo.

Naglo in zmagovito prodiranje naših čet v Rusijo je izzvalo v Ameriki veliko presenečenje. Amerikanski list se ne morejo načuditi naglemu prodiranju naših armad. List „Sun“, ki vedno piše v nam sovražnem smislu, pravi: „V svetovni zgodovini ni nikake primere glede občudovanja vrednega uspeha, ki so ga dosegle v tej veliki novodobni vojski avstrijske in nemške čete. Tako nagle in obenem za Ruse strašne ofenzive, kakor je izvajajo sedaj Avstrijci in njih zavezniki, še svet ni videl.“

Pred velikimi presenečenji na francoskem bojišču.

Že nekaj dni prinaša nemško vrhovno armadno vodstvo na francoskem bojišču le kratka uradna poročila: „Na zahodnem bojišču nobenih posebnih dogodkov.“ Iz teh poročil bi se utegnilo sklepati, češ, ob celi velikanski bojni črti od Nieuporta notri do švicarske meje vlada prijeten mir. To pa nasprotuje vsem vojaškim načelom. Čete, ki se nahajajo v neposredni bližini sovražnika, že iz moraličnih ozirov ne smejo vživati prijetnega miru in udobno živeti ter ne smejo ne sebi in tudi ne sovražniku privoščiti miru. Iz teh vzrokov je tudi nemško uradno poročilo že več mescev vedelo poročati o novih praskah v Šampaniji, o sunkih v Flandriji, ali o bojih za strelske jarke v Vogezih. Zlasti gorske višine v Vogezih, kot Lingekopf, Barrenkopf, Schratzmännle itd. so sedaj postale občno znane.

Če se torej na francoski bojni črti sedaj ne vršijo posebni dogodki, se sklepa, da se pripravljajo posebni dogodki, pri čemur se pa trenotno ne more reči, ali se pripravljajo na francoski ali na nemški strani. Vsa znamenja pač kažejo, da se pripravljajo nemara na obeh straneh. Rusko časopisje že več tednov zahteva, da naj začnejo zavezniške angleško-

belgijsko-francoske čete z veliko ofenzivo na francoskem bojišču, da bi se na ta način zmanjšal pritisk nemških armad na ruske armade ter da bi se zmanjšalo preveč naglo prodiranje nemških armad.

Francosko časopisje se pa zopet pritožuje, češ, nemška bojna črta na Ruskem postaja vedno krajša, kar dovoljuje nemškemu armadnemu vodstvu prevažati močna krdela z ruskega bojišča na francosko bojišče.

Koliko resnice je na tem, se v tem trenotku ne more presoditi, ker zna nemški generalni štab dobro prikrivati premikanje svojih čet. Splošno je položaj sedaj tak, da je treba potrpežljivo počakati, kakšna presenečenja bodo prinesli bližnji dnevi ali tedni na francoskem bojišču.

Kje so angleški čete?

O moči in bivanju angleške armade vlada značilna, mistična tema. Kitchener je dobil od angleškega parlamenta pooblastilo, da zbere armado 3,000.000 mož. Tega seveda ni mogel storiti, spravil je skupaj komaj 1,000.000 mož, tako je pred kratkim pisal londonski „Daily Mail“: „V resnici imajo Angleži gotovo več vojakov kot 1,000.000 mož, pa tega nočejo razglasiti, da ne bi njihovi zavezniki zahtevali še več čet.“

Reči se mora, da Angleži na Flanderskem pač prav malo store. Zasedeno imajo le črto 50 km, med tem, ko morajo Francozi držati skoraj 700 km dolgo fronto. Angleži se omejujejo le na to, da branijo Calais, Dünkirchen in Boulogne, da ne pridejo ta pristanišča v nemške roke. Doma imajo Angleži vse polno vojaštva, vendar pa ne mislijo več poslati čet na Francosko in imajo le malo volje, da bi pričeli na željo Rusije na zahodnem bojišču z ofenzivo. Ja pač taka angleška politika. Prva je Angleška in vsi drugi zavezniki morajo za denar in dobro besedo opravljati delo za Angleže.

Tudi v Egiptu stoje močne angleške čete, prav gotovo veliko več, kakor je potrebno, zato da se ne more od njih zahtevati, naj pošljejo še več čet pred Dardanele. Angležem na padcu Dardanel samem ni prav nič ležeče. Kakor hitro se konča vojska, bodo Angleži zopet pričeli s staro politiko in branili Dardanele in Bospor proti Rusom.

Glavna stvar za Angleže je, da varujejo Egipt. Edino zato so tu angleške čete.

Veliko svojih čet je Angleška poslala tudi že v Indijo, indijske čete pa na Flandersko, ker se boji — upora!

Francija si ž li diktatorja.

Iz Curiha se poroča: V francoskem senatu je prečital senator Clemenceau tale članek iz časnika „Reveille du Nord“, ki označuje vsaj delno razpoloženje v Franciji: „Če poslanci nočejo molčati, bi se jih moralo z vojaštvom k temu prisiliti, ali pa bi se jih moralo kratkomalo nagnati v strelske jarke. Cenzura je neiznosna. Potrebna bi bila diktatura, da bi se smelo storiti tudi to, kar danes postavno ni dovoljeno. Če bi se hotelo premagati Nemce, je eno neobhodno potrebno: Mož, ki bi poveljeval in katerega bi vse ubogalo. Potem bi morali utihniti vsi kričači.“

Bolgarsko turška pogodba

Iz Sofije se poroča, da je sicer bolgarsko-turška pogodba perfektna, da pa bo dogovor podpisan šele pozneje, ker še trajajo pogajanja entente z balkanskimi državami. Uljudnost zahteva, da se ne podpiše pogodbe, dokler niso pogajanja entente z balkanskimi državami dovršena. Toda gotova stvar je, da je Bolgarija zavzela z dovršeno bolgarsko-turško pogodbo definitivno svoj prostor ob strani Avstrije in Nemčije.

Mirovna pogajanja niso več daleč?

Londonski list „Economist“ piše dne 30. avgusta na uvodnem mestu, da „se zdi, da čas, ko se bo pričelo z mirovnimi pogajanji, ni več daleč. Težave za dosego miru niso nepremostljive in radi tega doseči mir ni tako težka naloga, kakor si ljudje predstavljajo. Evropa gotovo leta 1715 in 1813 ni bila bolj izčrpana, kakor danes.“

„Frankfurter Zeitung“ dostavlja k temu članku: „Angleški list je zadel na pravo struno angleškega ljudstva, ko je zapisal gornje vrste. Naj si bo, kakor hoče, Nemčija čaka popolnoma hladno in mirno, dokler se angleško prerokovanje ne bo uresničilo. Na podlagi, katero mi rabimo za dosego miru, se na vsak način ne bo dotlej nič spremenilo.“

Raznoterosti.

Novi ptujski prošt. V sredo, dne 1. sept., je bila benedikcija novega prošta in inštalacija nadžupnika ptujskega, mil. g. Martina Jurkoviča. Obrede je izvršil prevzviš. g. knezoškof ob asistenci mil. gg. stolnega dekana Jož. Majcena in konjiškega arhidijakona Fr. Hrasteljna ter ob navzočnosti mnogoštevilne čč. duhovščine, zastopnikov različnih uradov, množice pobožnega ljudstva. Novi ptujski prošt je rojen dne 27. oktobra 1847 pri Sv. Juriju ob Ščavnici, bil v mašnika posvečen dne 27. julija 1873 ter je župnikoval najprej pri Sv. Petru blizu Maribora, potem v Ljutomeru, odkoder se je sedaj preselil kot dekan in prošt v Ptuj. Od cesarja je odlikovan z viteškim križcem Franc Josipovega reda, od škofa z naslovom duhovnega svetovalca. Vrhutega je imejitelj častne kolajne za 40letno zvesto službovanje. Novemu digniterju lavantinske škofije naše iskrene čestitke. Na mnoga leta!

Kadar duhovnik piše v liberalne časnike. Pisatelj prelat dr. pl. Mattries je bil ukorjen od svoje cerkvene oblasti, ker je obelodanil v liberalnem časopisu „N. Züricher Zeitung“ članek, ki se je mogel tudi krivo tolmačiti.

Iz srednješolske službe. Bivši profesor na mariborskem učiteljišču, dr. Matevž potočnik, sedaj profesor na državni realki v Idriji, je premeščen za šolsko dobo 1915-19 na državno gimnazijo v Kranj. Profesor na drugi državni gimnaziji v Ljubljani, dr. Ivan Lokar, je premeščen na državno realko v Idriji. Učitelj na ljubljanski državni obrtni šoli, Jožef Tratnik, je pomaknjen v 9. činovni razred.

Značilen pojav. Znani dunajski vseučiliški profesor Bernatzik je v zadnjem sešitku lista „Oesterr. Zeitschrift für öffentliches Recht“ priobčil študijo o pragmatični sankciji. V sedanjem času je ta spis — mala senzacija, ki bo med Madžari gotovo vzbudila močan odpor. Kajti ta študija podsekava temelje sedanjega državnopravnega stališča Ogrske. Zlasti zanimiv je za nas v tej študiji odstavek, ki se tiče Reke. Kakor kak preiskovalni sodnik preiskuje Bernatzik, kako je bila Reka odtrgana od Kranjske, kako jo je Marija Terezija priklopila Hrvatski in kako se je potem na čuden in skrivnosten način zgodilo, da je prišla pod oblast Ogrske. Zanimivo je dalje tudi to, da zavrača profesor Bernatzik vse pretenzije Ogrske na posest Dalmacije in Bosne, izpodbija celo združenje nekdanje srbske vojvodine z Ogrsko. Bistvo tega celega članka je pač naperjeno proti dualizmu, kar popolnoma odgovarja mišljenju vseh onih krogov, ki hočejo imeti enotno, močno in nerazrušljivo Avstrijo.

Imenik porotnikov za leto 1916. Justično ministrstvo razglaša glede imenika porotnikov za leto 1916 sledeče: Županstva morajo sestaviti imenike porotnikov v začetku meseca januarja in jih predložiti politični oblasti do konca meseca januarja prihodnjega leta, županstva z lastno upravo pa do konca meseca februarja prihodnjega leta. Pozivamo slovenske župane, da vestno sestavijo imenike!

Koliko podpor se je že izplačalo družinam vpoklicanih. Do konca junija 1915 se je družinam vpoklicanih — brez Galicije in Bukovine — izplačalo 513 milijonov kron. Na Štajersko je prišlo teh podpor do 30. jun. t. l. 21,955.547 K 53 vin., na Koroško 7.103.671 K, na Kranjsko 10,136.606 K 30 vin. Na Primorsko 32,069.294 K 2 vin., v Dalmacijo 24,726.766 kron 18 vin.

Odlikovanja. Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil stotnik 17. pešpolka Alfonz Žerjav. — Najvišje pohvalno priznanje so dobili: podpolkovnik 8. pešpolka Gustav Šiška, poveljnik nekega črnovojniškega pešpolka, polkovni zdravnik 17. pešpolka Rudolf Srb, polkovni zdravnik 5. dragonskega polka dr. Ivan Praznik, pri 17. pešpolku, poročnik 7. pešpolka Rihard Blumauer, poročnik 7. poljskega topničarskega polka dr. Franc Pavlin in poročnik 53. pešpolka dr. iur. Martin Malnerič. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil poročnik-provijantni častnik Adalbert Kolenc pri črnovojniškem etapnem bataljonu štev. 301. — Ponovno najvišje pohvalno priznanje je dobil nadporočnik 23. pešpolka Branko Kralj. — Najvišje pohv. priznanje je dobil nadporočnik 47. pešpolka F. Kothmayer. — Najstarejši sin polkovnika v p. M. Lukanc pl. Savenburg, stotnik generalnega štaba Rudolf Lukanc pl. Savenburg, dodeljen najvišjemu poveljstvu južno-zapadne fronte, je dobil signum laudis. Preje je že dobil vojaški zaslužni križec III. razreda z vojno dekoracijo. To je že šesto odlikovanje v tej slovenski rodbini.

Imenovanja v domobranstvu. Za polkovnike so imenovani podpolkovniki: Koloman pl. Vojnović, 27. dom. p.; Rihard Volpi, 26. dom. p.; Ivan Brückner, 27. dom. p. Za podpolkovnike so imenovani majorji: Oskar Rus, 25. dom. p.; Florijan baron Pasetti-Friedenburg, 26. dom. p.; Peter Frančičević, 5. d. p. Za majorje so imenovani stotniki: Josip Pokorn, tehnični referent pri dom. poveljstvu na Dunaju; Rudolf Paušek, 28. dom. p.; Hadrijan Napoleon, 27. d. p. Za nadporočnike so imenovani poročniki: Božidar Preisinger, 27. dom. p.; Rudolf Werrlein, 27. dom. p.; Josip Stadler, 27. dom. p.; Evald pl. Loeser, 27. dom. p.; Evgen Redl, 27. dom. p. Za poročnike so imenovani praporščaki: Rudolf Smole, 23. dom. p.; Julij Guštin, 26. dom. p.; Ivan Pibernik, 27. dom. p.; Božidar Pibernik, 27. dom. p.; Robert Majerič, 27. d. p.; Josip Hauptmann, 26. dom. p. Za nadporočnika je imenovan poročnik Karel Lavrič pl. Zaplaz, 4. dom. ulanski p. Za nadporočnike v rezervi so imenovani poročniki vrezervi: Karel Stiasny, 27. dom. p.; Oskar Seidl, 5. dom. p.; Herman Mauer, 27. dom. p. — Za poročnike v rezervi so imenovani praporščaki v rezervi: Franc Kogelnik, 4. dom. p.; Oton Germek, 4. dom. p.; Josip Kaučič, 27. dom. p. Ivan Potočnik, 3. dom. p.; Miroslav Slejko, 27. dom. p. Franc Ambrož, 26. dom. p.; Karel Namestnik, 26. dom. p. Adolf Paulič, 3. dom. p.; Valter Kogler, 5. dom. p.; Josip Trifter, 26. dom. p.; Oton Zeilhofer, 26. dom. p.; Božidar Kriegl, Oton Zdelmann, Franc Sporka, Zmagoslav Zajček, vsi pri 26. dom. p.; Ivan Horak in Maks Ziegler, 26. dom. p.; Mihael Zubala, Marko Težak, Oton Wlasek in Aleksander Tarkovsky, vsi pri 5. dom. p. Valentin Garski, 26. dom. p.; Franc Kleinikel, 27. dom. p.; Franc Smrček, 5. dom. p.; Adolf Jaklič, 4. dom. p.; Joahim Pušnik, 4. dom. p.; Simon Ulčakar, 4. dom. p.; Alojzij Kirner, 26. dom. p.; Avgust Sorko, 4. dom. p. — Črnovojniški nadporočniki so postali: Ivan Rataj, Hektor Suppan in Fr. Trojan. — Za polkovnega zdravnika je imenovan višji zdravnik Karel Ipavic.

Imenovanja v armadi. Nadporočnik v rezervi 31. lovskega bataljona Tomaž Bevc je imenovan za stotnika v rezervi. — Za rezervne nadporočnike so imenovani rezervni poročniki: dr. Ivan Likar pri 78. pešpolku, dr. Josip Požar pri 79. pešpolku, M. Rebek pri 8. lovskem bataljonu, Krešimir Bobek pri bosansko-herceg. lovskem bataljonu, Karol Križ pri 20. lovskem bataljonu, Teodor Drofenik pri 96. pešpolku, Oton Koser pri 97. pešpolku, Josip Ornik pri 3. pionirskem bataljonu, Milan Blažon pri 96. pešpolku, T. Mateljan pri 7. lovskem bataljonu, Ivan Vidmar pri 78. pešpolku, Josip Breznik pri 18. pešpolku, dr. M. Malerič pri 53. pešpolku, Edmund Bevc pri 2. bos.-herc. pešpolku, Dominik Lušin pri 17. pešpolku, V. Vasič pri 12. lovskem bataljonu, Anton Triller pri 47. pešpolku, Ivan Žagar pri 17. pešpolku. — Za poročnike v rezervi so imenovani praporščaki in kadetje: Rajko Stojec pri 17. pešpolku, Beno Kralj pri 7. pešpolku, Ivan Berce, Leopold Kunšek, Franc Lobojec, Josip Pleva, Viljem Lesnjak in Emil Ambruš pri 7. pešpolku, Oskar Mulej, Viktor Arneje in Kornelij Dobrota pri 17. pešpolku, Klement Pavlovšek in Matija Malešič pri 22. pešpolku, Anton Sartori, Aleksander Rižner in Vladimir Kavčnik pri 27. pešpolku, Franc Stoklasa pri 35. pešpolku, Avgust Bertot, Alojzij Ile, Ludovik Guba in Valentin Šibic pri 47. pešpolku, Iv. pl. Kos pri 53. pešpolku, Karol Pivec pri 92. pešpolku, Edvard Lozej pri 4. bos.-herc. pešpolku, Ot. Beligoj pri 4. pešpolku cesarskih tirolskih strelcev, Josip Maček pri 7. lovskem bataljonu, Stanko Ambrož pri 10. lovskem bataljonu, Ivan Ječmenik pri 2. sap. bataljonu, Franc Kolarič pri 8. pionirskem bataljonu, Friderik Vdovič pri železničarskem polku in Viktor Jernej pri 8. huzarskem polku. — Za nadporočnika v rezervi je imenovan poročnik 16. domobranskega pešpolka dr. Rudolf Mole. Za poročnike v rezervi so imenovani praporščaki Franc Lokar 23. domobransk. pešpolka, Franc Kogelnik 4. domobranskega pešpolka, Josip Pompe 3. domobranskega pešpolka, Josip Kavčič 27. domobranskega pešpolka, Friderik Aleš 6. domobranskega pešpolka, Ivan Potočnik 3. domobr. pešpolka, Miroslav Slojko 27. domobranskega pešp., Franc Ambrož 26. domobranskega pešpolka, Karol Namestnik 26. domobranskega pešpolka, Hubert Lukež 1. domobranskega pešpolka, Henrik Janežič 24. domobranskega pešpolka. — Za nadporočnike v evidenci sta imenovana poročnika Viktor Stuhec in E. Gustin. — Za nadporočnike v rezervi sta imenovana poročnika Josip Grablovič 27. pešpolka in Karol Javornik 17. domobranskega pešpolka. — Za poročnike so imenovani praporščaki: Franc Maršič 3. polka deželnih strelcev, Marko Težak, 5. domobranskega pešpolka. Adalbert Lukež 13. domobranskega pešpolka, Adolf Jaklič 4. domobranskega pešpolka, Marko Pavlig 37. domobranskega pešpolka, J. Pušnik 4. domobranskega pešpolka, Samo Učakar 4. domobranskega pešpolka, Alojzij Čep 23. domobranskega pešpolka. — Za črnovojniškega nadporočnika so imenovani poročniki M. Posega, Ivan Rataj in E. Zupan. Za črnovojniškega polkovnega zdravnika je imenovan višji zdravnik dr. J. Koteševec. — Za asistenčnega zdravnika je imenovan dr. Josip Kučera 3. domobranskega pešpolka. — Za polkovnega zdravnika v evidenci je imenovan višji zdravnik dr. Karol Ipavic. — Pri orožništvu sta imenovana za poročnike-računovodje stražmojstra Ivan Černčič 2. deželna orožniškega zapovedništva, in Friderik Dulnik 3. deželnega orožniškega zapovedništva.

Najstarejši častnik v naši armadi. Cesar je imenoval stotnika pl. Gründorfa za majorja v avstrijski armadi. Major pl. Gründorf je star 83 let in je najstarejši častnik, ki služi v naši armadi.

Zrakoplovec Pegoud mrtev. Zadnji torek, dne 31. avgusta predpoldne, se je nad flanderskim mestom Petit Croix izvojeval srdit boj med slovitim francoskim zrakoplovcem podporočnikom Pegoudom in nemškim zrakoplovom. Pegoud je bil od nemških krogel smrtno zadet in je padel z zrakoplovom med francoske bojne vrste.

Proti vohunom. Na Koroškem se uradno razglaša: Kaže se, da razpolagajo italijanski vohuni s sredstvi, s pomočjo katerih morejo sporočiti svoje infor-

macije tekom malo ur našemu sovražniku. Kdor razkrije tako sredstvo in omogoči zalotiti storilca, dobi 5000 kron nagrade.

Pozor na ubegle ujetnike! Vnovič se opozarja, da je dolžnost vsakega domoljubno mislečega državljana, da stori vse, da se dožanejo ubegli vojni ujetniki in oddajo bližnji orožniški postaji, oziroma da se naznani vsako vest o teh osebah bližnjemu političnemu okrajnemu glavarstvu, oziroma c. in kr. vojaškemu poveljstvu v Gradcu ali bližnji orožniški postaji. Prebivalstvo se pred takimi vojnimi ujetniki, pri katerih je prav verjetno, da vohunijo, najnujnejše svari, zlasti se opozarja na to, da bi vsako kakoršnokolibodi podpiranje ali dajanje potuhe, opustitev naznanjenja, prenočenje itd. sumljivih ubežnikov najstrožje kaznovano. Zlasti velja to za g o s t i l n i č a r j e, ki imajo pričakovati poleg teh zakonitih posledic in naznanjenja radi pregreška proti zglaševalnim predpisom še obrtnopolicijske posledice. Tudi se svari prebivalstvo, da ne prodaja ali daruje vojnim ujetnikom civilnih oblek, ker se jim na ta način olajša beg, se torej zakrivi kaznjivo dejanje. Kdor naznani varnostnim oblastvom ali vojaškim oblastvom podatke, na podlagi katerih se ujamejo ubegli vojni ujetniki ali kdor neposredno povzroči tako ujetje, dobi nagrado od 10 do 25 kron. Razdelitev nagrad je stvar vojaškega poveljstva, v čigar področju se nahaja dotična ujetniška postaja; proti razdelitvi, katero izvrši vojaško poveljstvo po lastnem preudarku, ni pravne poti.

Vojna in najemščine. Sodišča so doslej glede pravnega upliva vojnih dogodkov na najemninske in zakupne pogodbe izdajala različne sodbe. Na prošnjo pravosodnega ministrstva se je najvišje sodišče v plenissimarnem senatu posvetovalo o tem vprašanju, in je razsodilo: 1. Če je moral najemnik vsled grozečega sovražnega napada ali na oblastveni ukaz pri približanju sovražnika zapustiti najete prostore, mu načeloma ni plačati najemščine do časa, da se zares vrne, ali mu je vsaj dana možnost, se vrniti. 2. Če je bil najemnik v takih slučajih prisiljen, zapustiti svojo stanovanjsko ali kupčijsko opravo, potem mu je uvažuje vse odkoliščine vsakega posameznega slučaja odpustiti razmeren del najemščine.

Pomožna akcija za begunce. Vojna je povzročila, da v mnogih krajih civilno prebivalstvo ni več moglo ostati v svojih navadnih bivališčih, marveč je bilo te ljudi spraviti v druge kraje. Že cesarska naredba z dne 11. avgusta 1914 je zaukazala posebne odredbe, da se take ljudi spravi v varnost in jim omogoči zaslužek. Z ministrsko naredbo z dne 11. avgusta 1914 je vlada za prehrano beguncev določila podpore in sicer na 1 K za odrasle in na 60 vin. za otroke na dan. Za begunce brez lastnih sredstev je država napravila taborišča z barakami; takim beguncem, za katere ni bilo prostora v barakah, pa je nakazala stanarino prvotno 70 vin., pozneje 90 vin. na dan, a s pogojem, da gredo v občine, ki jih je določila vlada. Z ozirom na težave pri aprovizaciji velikih mest, so bili begunci poslani največ v mala mesta in na deželo. Načelo je bilo, da se ločijo begunci po narodnosti in po veri. V taboriščih z barakami se je do konca mesca junija nastanilo dosti nad 100.000 beguncev, in sicer v Gmündu na Nižje-Avstrijskem 30.000 rutenskih, v Volšpergu in pri Sv. Andražu na Koroškem 10.000 rutenskih, v Lipnici na Štajerskem 30.000 poljskih, v Chocenu na Češkem 30.000 poljskih, v Mikulovu, Pohorelicah in Kyjovu na Moravskem 20.000 židovskih in v Brucku ob Litvi 3000 židovskih. Na Dunaju je kakih 200.000 beguncev brez lastnih sredstev; v Brnu, v Pragi in v Gradcu jih je skoro 100.000. Na Češkem je nad 100.000 poljskih in židovskih ter nad 20.000 italijanskih beguncev; na Moravskem je kakih 50.000 poljskih, slovenskih, italijanskih in židovskih beguncev; na Gornje-Avstrijskem je 15.000 slovenskih in italijanskih beguncev; v nižjeavstrijskih kmečkih občinah je nekaj tisoč nemških, slovenskih, rutenskih in rumunskih beguncev, končno je na Ogrskem, a na stroške naše državne polovice, preskrbljenih 40.000 slovenskih in židovskih beguncev. Vseh beguncev je bilo 600.000 že koncem mesca junija.

Pošiljanje vzorcev blaga na bojišče. Dovoljeno je pošiljati vzorce blaga vojakom na bojišče pod znanimi pogoji na vojno-poštni urad štev. 98. Ni pa dovoljeno pošiljati vzorce blaga na sledeče vojno-poštne urade: Štev. 26, 31, 58, 59, 60, 62, 77, 90, 93, 97, 105, 107, 108, 126, 130, 140, 143, 154, 155, 158, 160, 201. 211, 504 in 506.

Promet s poštnimi zavoji med Avstrijo in Ogrsko. Trgovinsko ministrstvo razglaša, da se obsežne poštne pošiljatve med Avstrijo in Ogrsko zopet dovoljujejo. Promet s takozvanimi ekspresnimi in nujnimi poštnimi zavoji med obema državnima polovicama je pa nedovoljen.

Prepoved prenašanja pisem čez državno mejo. Ministrstvo razglaša, da je strogo prepovedano prenašati zasebna pisma čez državno mejo. Vsak potnik mora, pridno prestopi državno mejo, izročiti obmejni carinski in policijski oblasti, vsa zasebna pisma, katera ima pri sebi. Prestopki zoper to odredbo se kaznujejo zelo strogo.

Razveljavljeni doktorski diplomi. Domobranisko ministrstvo je črtalo iz zapisnika zdravnikov vse tiste zdravnike, ki so si doktorsko diplomo pridobili na italijanskem vseučilišču ter je te diplome razveljavilo.

Stenografija prepovedana v — zasebnih pismih. Trgovinsko ministrstvo razglaša, da se sme občinstvo posluževati le takih črk, ki so običajne v zasebnem prometu. Ni torej dovoljeno se posluževati v zasebnem prometu stenografije ali drugih tajnih in dogovorjenih črk ali znamenj.

Sovražno časopisje v Nemčiji. Pod tem naslovom piše „Arbeiter-Zeitung“: Londonski „Morning Post“ je 14. t. m. objavila poročilo arhidijakona Williama E. Niesa, ki ga je le-ta objavil 24. julija v amerikanskem listu „The Living Church“. Nies je proti koncu mesca majnika, potoval iz Monakovega na Bavarskem v Lausanne v Švici. Med drugim pripoveduje tudi to-le: . . . Pogostoma se čuje v inozemstvu, da nemško ljudstvo ne dobiva resničnih poročil o vojni. Nies sam je na nekem oglu v Monakovem kupil „Times“, ki se redno dobivajo tamkaj. V isti prodajalni časopisov je videl pariški „Matin“, „Journal“, „Figaro“ in Corriere della Sera“ ter večino vodilnih časopisov iz sovražnih dežel. Švicarski časopisi se dobivajo še isti dan, ko izhajajo. . . . „Arbeiter-Zeitung“ dostavlja: „Sedaj naj se pa primerja smešno-bojazljivo zaprtje pri nas, kjer ne dovoljujejo inozemskega časopisja niti uredništvom!“

Kako je v Benetkah. Vaporetti, te morske kočije, so prvi mesec italijanske vojske odpeljali silno veliko prebivalstva na kolodvore. Polovica velikih restavrantov in hotelov na Canalu Grande in na Rivi degli Schiavoni je zatvorjenih, ali pa so odpustili polovico osobja. Lido je kakor izumrl, hotel Excelsior je zaprt. Nad dožovo palačo so zgradili tri metre debele zidove. Golobi na Markovem trgu padajo mrtvi od glada, ker jim nihče ne meče koruze. Mnoge slike in rokopise so odpeljali iz mesta. Po noči ni razsvetljave.

Padova — lazaret. Padova, znana širom sveta po sv. Antonu, je kakor spremenjena v lazaret in je polna italijanskih ranjencev. Tako poroča splitskemu „Danu“ znanec, ki je pred 10 dnevi bil v Padovi.

Potres v Italiji. Vezuv, Etna in Stromboli so zopet pričeli močno bruhati. V Italiji je bilo več potresnih sunkov.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatcu je bilo opaziti v pretečenem tednu nekoliko živahnejše gibanje. Dognano je, da se je pridelalo letos na Češkem za dobro polovico manj hmelja, kakor v lanskem letu. V zadnjem tednu je cena za žatečki hmelj prvovrstne kakovosti poskočila za 15 kron pri stotu. Po tujem hmelju ni bilo skoro nobenega povpraševanja in so se glbale cene za tuj hmelj lanskega pridelka med 65 do 70 K za 50 kilogramov. Tudi na Nemškem je dolgotrajna suša zelo škodovala hmeljskim nasadom. Ceni se, da bo letošnja hmeljska letina v Nemčiji za 20 odstotkov slabša, kakor je bila v lanskem letu. V Belgiji, v Franciji, v Rusiji in v Galiciji se bo letos za 50 odstotkov pridelalo hmelja manj, kakor v lanskem letu, isto velja v Italiji.

Izdelovanje piva v zimskih mesecih omejeno. Ministrstvo je odredilo, da se bo smelo letos za čas od septembra do konca leta proizvajati le 90% one množine piva, ki se ga je zvarilo v teh mesecih zadnjih dveh let.

Odškodnina za rekvirirane žganjarske bakrene kotle. Dunajska „Wiener Zeitung“ z dne 1. septembra razglaša ministrsko odredbo, po kateri se bo bakrene žganjarske kotle in tozadevne priprave, katere je te dni vojaška uprava rekvirirala za vojne svrhe, plačevalo 1 kg po 4 K. — Omenjamo, da naj posestniki, katerim se je pomotoma odvzelo kotle, katere rabijo za pripravo živinske piče, iste takoj potom občine reklamirajo pri okrajnem glavarstvu in ob enem tudi pri vojaškem zavodu v Gradcu, kamor so se kotli poslali. Rekvirirati se smejo samo žganjarski kotli.

Novi komisijonarji. Podružnica vojno-žitno prometnega zavoda v Gradcu naznanja, da so izven dosedaj določenih imenovani še naslednji komisijonarji, ki bodo za zavod izvrševali nakup žita. Za okrajno glavarstvo Brežice: Martin Jug v Št. Petru pod Sv. gorami in Jožef Druškovič v Kozjem, za slovenjgraško okrajno glavarstvo pa še Adolf Orel v Šoštanju in Eduard Draxler na Muti.

Uradno določene cene za laneno seme na Ogrskem. Ogrska vlada je uradno določila najvišje cene za laneno seme ogrskega pridelka in sicer je določila znesek 56 K kot najvišjo ceno za 100 kg. — Nadalje razglaša ogrska vlada, da so vse zaloge lanenega semena in lanenega olja v prid vojaške uprave zasežene. Ta vladna naredba pa ne velja za zaloge lanenega semena in lanenega olja, ki se uvažajo v Ogrsko.

Najvišje cene za ješprenj na Ogrskem. Ogrska vlada je izdala naredbo, s katero se določujo najvišje cene za ješprenj in sicer znaša najvišja cena za ješprenj fine kakovosti 90 K za meterski stot brez vreče, za navadni ješprenj pa 72 K 50 vin. za met. stot.

84.000 K globe — zaradi navijanja cen. Neki Sachs, veletrgovec na Dunaju, je nakupil leta 1914 veliko množino špeha za ceno 128 K za 50 kg. Nekaj tednov pozneje ga je pa prodajal za 186 K za 50 kg; imel je torej pri prodaji neprimerno veliko dobička. Sodišče ga je zaradi navijanja cen obsodilo na denarno globo v znesku 84.000 K.

Premog hočejo podražiti. Nihče ne ve, kako bo kaj s preskrbovanjem drva v letošnji zimi, vemo le, da bo splošna draginja in zato je vse nevoljno, da hočejo producenti in veletržci zopet zvišati ceno premoga. Cesarska naredba z dne 10. oktobra 1914, drž. zak. štev. 274, ki je bila izpopolnjena z dodatno naredbo z dne 11. avgusta 1915, pooblašča vlado, preskrbeti vse kar treba za aprovizacijo prebivalstva in določiti najvišje cene. Za premog doslej niso določene najvišje cene, pač pa se je delavsko ministrstvo dogovorilo s producenti premoga, da do konca te vojne ne bodo zvišali cen. Zdaj pa poročajo listi, da bi producenti premoga in veletržci radi cene zvišali in da so v tej stvari že storili primerne korake pri ministrstvu.

Orehov les postal izvanredno drag. Ker se za izdelavo puškinih kopit rabi letos izredno mnogo orehovega lesa, je cena istemu izredno poskočila. Za fini orehov les se plačuje 100 do 150% več kot 1914. Za hrastov les je letos manj povpraševanja, a utegne po vojni dobiti radi obilo novih stavb visoko ceno. Zelo se je zadnji čas podražil smrekov, borov in mecesnov les. V Berolinu se plačuje od 1. avgusta naprej za deske 40% več kot začetkom leta.

Zopetno podraženje perila. Ker je angleška vlada označila tudi bombaž in snovi iz bombaževine za blago, katerega se ne sme uvažati v Nemčijo in Avstrijo, je zveza avstrijskih tovarnarjev za izdelovanje perila sklenila, da je prisiljena vnovič zvišati cene za perilo, ker je že začelo občutno primanjkovati tovarnam bombaževine.

Zdravila se podražijo. Ministrstvo je dovolilo zvišanje cen za zdravila, ki se jih mora uvažati iz tujih držav in sicer za 20%.

Česen zoper kolero. Zdi se, da bo spravila sedanja vojska česen, to staro zdravilno sredstvo, ki je pa prišlo tekom časa skoraj čisto iz spomina, spet do svoje veljave. Zdravnik Marcovici je v 9 slučajih na dunajski kliniki ugotovil, da uničuje česen kolera-bacile v človeškem črevesu. Imenovani zdravnik je nadalje dognal, da je česen izborno zdravilno sredstvo zoper grižo in druge črevesne nalezljive bolezni. Profesorja Marcovici in Schmit nadaljujeta z vso vnemo svoje tozadevne zanimive poskuse na dunajski kliniki.

Francija prepovedala izvoz vina. Vsled izvanredno slabe letošnje vinske letine je francoska vlada prepovedala izvoz vina v Švico.

Velika sladkorna tovarna zgorela. Sladkorna tovarna v Slatini pri Krudimu na Češkem, last kneza Auersperga je dne 31. avgusta zgorela. Škoda znaša nad 2 milijona kron. Zgorelo je tudi čez 100 vagonov sladkorja.

14letni deček ukradel 50.000 K. Šele 14letni deček J. Milczevics v Budimpešti je ukradel svojim starišem znesek 50.000 K in je izginil neznano kam. Mladega tatu pridno zasleduje.

Primorske novice.

Goriški nadškof dr. Frančišek Sedej zopet na goriških tleh. Te dni se je naš vladika zopet vrnil na Goriško in sicer si je izbral za bivališče svoj rojstni kraj Cerkno. Pokazal je s tem zopet svojo gorečo ljubezen do svojih ovčic, katerih on nikdar ni v stanu zapustiti. Videli smo prej, kako dolgo je vstrajal v Gorici, čeravno so mu že od začetka svetovali, da naj bi se umaknil kam bolj nazaj. A on, zavedajoč se svoje dane mu naloge, je ostal na svojem mestu, dokler ga niso granate prisilile iz svoje nadškofovske palače. Odšel je na Kranjsko v Vipavo, kjer je bil pa vseeno v bližini svojih vernikov. Njegovo očetovsko srce pa mu niti tukaj ni pripustilo bivati, ampak ga je gnalo zopet na Goriško, kamor se je v resnici sedaj tudi povrnil. Velika je njegova ljubezen do nas, a še večja bo naša udanost do njega!

Duhovniške izpremembe na Goriškem. Novomašnik g. Sava Zor je imenovan kaplanom v Komnu, novomašnik g. Herman Trdan, kaplanom v Prvačini in g. novomašnik Pavle Jelovčan kaplanom v Podbrdu.

V italijanskem ujetništvu se nahaja kadet Milan Kolar iz Nabrežine, absolviran jurist. Pisal je nemško dopisnico — slovensko ne sme pisati, pisati se sme samo italijansko, francosko, angleško in nemško — da se nahaja v Finelmarina pri Genovi (Finelmarina - Genua) ter naznanja to tem potom svojcem. Poroča v pomirjenje svojcev, da postopajo ž njimi dobro in da so ujetniki ločeni po narodnosti. Z njim sta tudi učitelj Lojze Bravničar iz Tolmina in praporščak Jože Vorbah iz Celja.

Poroka. Poročil se je dne 1. septembra v Mariboru gosp. Srečko Grom, c. kr. nadporočnik 20. lov. bat., sin znane in veleugledne tržaške rodbine Gromove, z gospico Andrejanko Vrtovec iz Tolmina.

Na pogrebce. V vasi St. pod Sv. Goro so prinesli na pokopališče mrliča, da ga tam pokopljejo. Hoteli so ga ravno nesti v kapelico, kjer naj ga duhovnik blagoslovi, ko prileti na pokopališče italijanska granata. Kdo naj popiše strah pogrebcev, bežali so na vse strani! Smrtnega slučaja ali ranjenca ni bilo. Mrlič je ostal do večera na pokopališču in so ga po noči pokopali.

Dopisi.

C. kr. gimnazija v Mariboru. Kljub silnim zaprekam se je posrečilo toliko doseči, da se bo pouk vršil tudi bodoče šolsko leto v vseh razredih. Začetek se bo neznatno zapoznil. Podrobna naznanila se bodo objavila v kratkem.

Maribor. V četrtek, dne 2. septembra t. l., je obhajal občepriljubljeni nadkomisar c. kr. finančne straže v Mariboru, g. Martin Voh, obletnico, ko je vstopil pred 30 leti v finančno službo.

Maribor. Mestni svet se je v današnji seji posvetoval o napravi mestnega kopališča za plavanje.

Maribor. Dne 28. avgusta se je šel 17letni sin tukajšnjega sprevodnika južne železnice J. Škrobarja, kopat v Dravo. V vodi je fanta prijel krč in je utonil. Škrobar je bil gojenec tukajšnjega učiteljišča.

Maribor. Med civilnim prebivalstvom je bilo pretekli teden v mestnem okolišu 4 slučajev škrlatice in 1 slučaj davice.

Ernovž. Tukaj je dne 30. avgusta zgorelo kakih 300 meterskih stotov sena, last kmetijske zadruge. Zgorela je tudi preša za zlaganje sena.

Spodnja Polskava. Tukaj je dne 31. avgusta umrl po kratki bolezni nadučitelj in član občinskega odbora Jožef Vodošek. Star je bil 40 let.

Ptuj. Umrl je 21. avgusta splošno znani Ludovik Kropf, medičar, star 47 let. N. v m. p.!

Poljčane. Lansko leto se je s srbskega bojišča poročalo, da je tukajšnji učitelj Boštjan Krotky dne 9. septembra v Drini utonil. Te dni pa je došlo poročilo, da živi učitelj Krotky v Proseku pri Trstu.

Podčetrtek. Posestniku Juriju Ronih iz Podčetrtka se je spodrsnilo in prišel je pod kolesa svojega voza, ki so mu zdrobila levo stegno. Spravili so ga v bolnišnico.

Celje. Na c. kr. samostojnih nemško-slovenskih gimnazijskih razredih v Celju se bo vršilo vpisovanje dne 16. septembra t. l. dopoldne v zborници slovenskega gimnazijskega poslopja od 8. do 9. ure za I. razred, od 9. do 11. ure pa za II. III. in IV. razred. Sprejemni izpiti za I. razred se bodo vršili istega dne od 9. do 12. ure v samostanu šolskih sester. Dopolnilni in ponavljalni izpiti bodo 17. septembra od 8. ure dopoldne naprej. Začetek šolskega pouka se bo naznanil pri vpisovanju ali pa pozneje po časopisu.

Celje. Hlapcu Jožefu Deljenu sta se splašila konja in sta zdirjala v Novo ulico, kjer sta zadela z vozom v okna kavarne „Union“. Razbitih je bilo več šip. Škoda znaša čez 100 kron. Hlapcu, ki je sedel na vozu, se ni pripetilo nič hudega.

Celje. Mestni svet je dovolil v svoji zadnji seji znesek 6000 kron kot prispevek za ustanovitev kinematografa v nemškem mestnem gledališču.

Zidanmost. Tukaj je dne 31. avgusta umrla soproga železniškega uslužbenca Marija Hink v 25. letu svoje starosti.

Od Save. Roparski napadi ob štajersko-hrvatski meji so še vedno takorekoč na dnevnem redu. Roparska tolpa je udrla dne 25. avgusta v vas Zabukovje, kjer je pri nekem vlomu uplenila 6000 kron. Ljudstvo je jako razburjeno. Število orožnikov je ob Savi premajhno, zato bi morale poklicane oblasti poskrbeti za energično remeduro. Po vsej priliki so roparske tolpe, ki se klatijo po štajersko-hrvatskih obmejnih okrajih, cigánske.

Zadnja poročila došla v petek dne 3. septembra.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Uradno se razglaša:

Dunaj, 2. septembra.

Rusko bojišče.

Na ozemlju trdnjavskega trikota v Volhyniji zasledujejo naše čete z dobrim uspehom rusko armado. Naše čete so prekoračile severno od Lucka v široki čelni bojni črti reko Styr.

Tudi v izhodnem delu Galicije se **sovražnik umika.** Čete generala pl. Böhm-Ermollija so **ukorakale v mesto Brody** in prodirajo danes na izhodni strani tega mesta **čez državno mejo.**

Severno krilo generala grofa Bothmerja zasleduje Ruse na cesti, ki vodi od Zborova proti mestu Založе in proti Tarnopolu. Poraženi sovražnik se umika proti reki Seret.

Armada generala Pflanzer-Baltina je včeraj **porazila Ruse** v hudih bojih na višinah izhodno od spodnjega toka reke Strypa. Vsled tega ruskega poraza je bila tudi zrahljana ryska bojna črta ob reki Dnjestr, notri do izliva reke Seret in je bila prisiljena, da se je morala umikati.

Zadaj za ruskimi postojankami ob besarabski meji gorijo številne ruske vasi.

Naše čete, ki se bojujejo severno-izhodno od Kobrina, podijo, združene z nemškimi četami, sovražnika polagoma v močvirnato ozemlje gornjega toka reke Jasiolde.

Italijansko bojišče.

Položaj na italijanskem bojišču se tudi včeraj ni spremenil.

Na tirolski bojni črti obstreljujejo sovražni topovi naše utrdbe, ki zapirajo uhod v dolino Tonale ter utrdbe na gorski planoti Lavarone-Folgaria. Obstreljujejo tudi naše opiralne točke Monte Maronia in Monte Coston.

Na koroškem obmejnem ozemlju so bili odbiti slabejši sovražni napadi na Monte Peralba in na sedlo Bladner.

Na primorski bojni črti so se nadaljevali artilerijski boji z zmerno silo. Tehnična sovražna dela so naše čete na več mestih uspešno motile.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Severoizhodno bojišče.

Berolin, 2. septembra.

Armadna skupina maršala plem. Hindenburga. Ob železnici Vilna—Grodno smo z naskokom zavzeli kraj Czarnokovale. Pri Mereczu naše napadanje napreduje.

Na zah. čelni črti pri Grodnu je zunanja vrsta utrdb padla. Severonemški črnovojniki so včeraj naskočili utrdbo „4“, ki leži severno od ceste Dombrovo—Grodno. Posadka, 500 mož, je bila ujeta. Ob pozni nočni uri je sledilo zavzetje utrdbe „4 A“, katera leži dalje proti severozahodu. To utrdbo so zavzele badenske čete in so pri tem ujele 150 Rusov. Ostale utrdbe prednje trdnjavske črte na zahodni strani so nato Rusi izpraznili.

Izhodno od gozdovja pri Bialystoku so prehodi čez reki Svislocz od mesta Makarovec (južnoizhodno od Odelska) navzgor po boju od naših čet zasedeni.

Včerajšnji skupni plen te armadne skupine znaša 3070 ujetih Rusov, 1 težki top in tri strojne puške.

Pri Osovicah so izkopali iz močvirja tri težke topove, katere je sovražnik pri umikanju zagrebel.

Armadna skupina maršala bav. princa Leopolda. Včeraj se je priboril izhod iz Bialovyska-gozdovja. Po naladu so se čete te armadne skupine polastile včeraj zvečer prehodov čez reko Jasioldo v močvirnatem ozemlju severno od mesta Pružana. Ujetih je 1000 Rusov.

Armadna skupina maršala pl. Mackensena. Pri zasledovanju sovražnika so naše čete na celi čelni črti prekoračile ozemlje reke Muhavjec.

Južnoizhodno bojišče.

Včeraj je pri zasledovanju padlo čez 1000 ujetnikov v roke nemških čet. Uplenila se je od Nemcev tudi ena strojna puška.

Vse postojanke ob tirolski meji naše.

Višje vojaško poveljstvo za Tirolsko uradno naznanja: Postojanke na gori Monte Maroia, severno od Monte Maggio (izhodno od Rovereuta), kakor tudi postojanke na gori Seikofel (zahodno od koroške meje) in na gori Monte Piano (pri Ampezzo) so v naši posesti. Vsi dosedanji napadi na naše tirolske postojanke so bili odbiti.

Novo vznemirjenje v Rusiji.

Naše nenadno prodiranje v Izhodni Galiciji je nanovo vznemirilo rusko javnost, ki se boječe popraša, kam neki merimo. Ali hočemo osvoboditi samo Izhodno Galicijo, ali pa so naši nameni dalekosežnejši? Rusom se namreč zdi mogoče, da prodiramo proti Odesi ter sklenemo svojo fronto s Turki.

Francosko časopisje prav resno razmotriva vprašanje, ali res nameravajo naše ter nemške armade proti Petrogradu, Moskvi in Odesi. Namen bi bil, da se Rusija odreže od Izhodnega in Črnega morja, ter na ta način postane izključno azijatska država.

Rumunski ministrski svet.

O Rumuniji ne moremo veliko pisati, ker je naša cenzura zelo stroga. Kar je belega v naših listih, je povečini bilo Rumuniji posvečeno. Zato prinašamo cenzurirano poročilo dunajskega „Abenda“, ki je zelo zanimivo, ako ga kdo zna brati. Glasi se:

V torek dne 31. avg. se je vršil važen ministrski svet pod predsedstvom ministrskega predsednika Bratianu. Udeležili so se ga vsi ministri. Obravnavalo se je o težkočah, ki ga povzroča izvoz rumunskega žita in dogodki v zunanji politiki. Nato je poročal zunanji minister o izrednih ponudbah ruskega posebnega poslanika in o odgovoru na ponudbe.

Ultimatum Rumuniji.

Napol uradna „Independence Rumaine“ in nemški poslanik v Bukarešti razglašata, da Nemčija ni Rumuniji stavila ultimata.

Rumunska armada.

Prejšnji ministrski predsednik Peter Carp se v listu „Moldava“ huduje, da rumunski generalni štab v svojih tedenskih informacijah, ki jih izdaja za vse častnike, krivo poroča o avstrijskih in nemških operacijah ter napolnjuje častnike s sovraštvom proti Avstriji in Nemčiji.

Hrvatje in Ogri pri cesarju.

Veličastna je bila v četrtek dne 2. septembra poklonitev Hrvatov in Ogrov pred cesarjem. Ob 11. uri je vladar v galeriji schönbrunskega gradu, katera je bila bogato ozaljšana, sprejel zastopstvo Hrvatov in Ogrov. Hrvatskim zastopnikom sta načelovala ban baron Škerlec in zagrebški škof dr. Bauer.

Ko je vstopil cesar v galerijo, so ga odposlanci sprejeli z dolgo-trajajočimi „Živijo“- in „Eljen“-klici. Kmalu nato je imel ogrski ministrski predsednik grof Tisza nagovor na cesarja, v katerem mu je zagotavljal popolno udanost in zvestobo hrvaškega in ogrskega naroda.

Cesar je v svojem odgovoru, katerega so navzoči sprejeli z nepopisnim navdušenjem, povdarjal, da ga posebno veseli izražena zvestoba in udanost hrvaškega in ogrskega naroda napram kroni in državi.

Ko je cesar po svojem govoru pristopil k hrvaški skupini, je baron Škerlec nagovoril cesarja v hrvaškem jeziku in zagotovil, „da je cel hrvaški narod zvesto udan habsburški hiši in da stoji v trdnosklenjenih vrstah branilcev cesarskega trona. Bog živi, Bog čuvaj Vaše Veličanstvo!“ Cesar je bil radi hrvaških ovacij vidno ganjen in se je zahvalil vsem za izraze udanosti.

Iz Schönbruna so se Hrvatje in Ogri odpeljali v mestno hišo, kjer so bili od dunajskega župana in občinskega sveta izredno prijazno in gostoljubno sprejeti.

---

* **Žepni koledar za slovenske vojake za leto 1916** je izdala tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Koledar sega od 1. septembra 1915 do konca leta 1916 in obsega prav zanimive članke in spise, ki jih ne bodo rabili samo vojaki, ampak tudi njih domači. Koledar krasi slika cesarja Franca Jožefa. Ker je koledar namenjen za krščanske vojake, zato so koledarju pridjane razne molitve, ki so primerne za vojake na bojišču, in lepa slika Srca Jezusovega. Koledar ima 80 tiskanih strani in še zraven 48 listov praznega papirja za zapiske. Lepo vezan izvod s svinčnikom stane s poštnino vred 1 K, brez poštnine 10 v manj. Koledar se naroča pod naslovom „Trgovina tiskarne sv Cirila“ v Mariboru, Koroška cesta 5. Ta koledar je najlepše darilo za vojake na bojišču. — Nekaj izvodov tega koledarja ima na prvih 16 listih zmešane nekatere strani. Ako je kdo morebiti po naključju dobil tak izvod, naj ga vrne, da dobi drugega.

P. n. posojilnice se opozarjajo, da takoj pregledajo, ali še imajo zadosti tiskovin, kuvertov in posebno hranilnih knjižic v zalogi. Ako bi jim hranilne knjižice pošle po zimi ali spomladi, naj jih že zdaj naročijo, ker se ne ve, ali bo tiskarna od novembra naprej mogla sploh prevzeti kako delo radi pomanjkanja delavcev. — Tiskarna sv. Cirila.

Čč. župnijskim predstojništvom! Ker v zimskem času tiskarna radi pomanjkanja delavskih moči ne bo mogla izvršiti vseh del, naj gg. župniki spovedne liste za leto 1916 takoj sedaj naročijo. — Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Ranjeni, padli in ujeti.

Pešpolk štev. 47:

Padlo moštvo:

Andel Anton, pešec;

Beck Alojzij, poddesetnik; Birnstingl Franc, pešec; Blažič Jurij, pešec; Bračko Jakob, pešec; Brunčko Martin, pešec;

Gradišnik Jožef, pešec; Graf Anton, četovodja; Grein Janez, poddesetnik;

Hajdnik Avgust, poddesetnik; Hödl Alojzij, desetnik;

Ivič Jernej, poddesetnik;

Kainz Janez, poddesetnik; Kögler Alojzij, pešec; König Franc, pešec; Koren Janez, pešec;

Leber Alojzij, pešec, Radgona;

Mahorko Vinko, pešec; Mais Karol, četovodja; Mesner Anton, pešec; Maier Anton, poddesetnik;

Norpedo Janez, pešec; Novel Karol, pešec;

Ornik Janez, pešec;

Pecheim Janez, pešec; Piaza Jakob, pešec; Platzer Karl, poddesetnik; Podlesnik Jožef, pešec; Polak Janez, pešec, St. Ilj v Slov. gor.; Poš Rupert, pešec;

Rainbacher Šimon, poddesetnik; Richter Jožef, pešec; Ritz Florijan, pešec; Rothkolb Franc, četovodja; Rup Janez, pešec;

Samec Alojzij, desetnik; Saršak Martin, pešec; Sauer Jožef, pešec; Schadler Franc, pešec; Schef Rudolf, pešec; Sokol Karol, pešec; Scheurer Franc, pešec; Schilly Franc, desetnik; Schönleiber Franc, pešec; Schreiger Kristijan, pešec; Senekovič Franc, pešec; Schröttner Vinko, pešec; Schubl Mihael, pešec; Schützenhofer Kristijan, pešec; Spindler Andrej, pešec; Steyan Alojzij, pešec; Sturm Ferdo, pešec;

Toter Jožef, poddesetnik;

Valher Rupert, pešec;

Waltl Ferdinand, pešec; Wauchnig Anton, pešec, Sv. Miklavž; Wolf Ferdo, pešec; Wölser Ožbolt, pešec; Wutschak Aleš, pešec;

Zöllner Valentin, pešec.

VOLNO

ovčjo oprano in neoprano kupim vsako množino po najvišji ceni proti takojšnjemu plačilu, ter plačam vožnjo sam. Večjo množino pošljem potnika osebno prevzeti.

Veletrgovina R. Stermecki,
Celje štev. 19, Štajersko.

Proda se 1 ½ orala veliko posestvo ¾ ure daleč od Lembaha pri Mariboru. Več se izve v Urbanski ulici 11 Maribor.

Izurjena starejša kuharica išče zanesljivo službo, pismene ponudbe pod naslovom: kuharica pri g. Ferk, Mozartstrasse 54 Maribor.

Krepkega dečka s primerno šolsko izobrazbo, ter pridnega **trgovskega pomočnika**, sprejme takoj večja trgovina z mešanim blagom na Dolenjskem. Ponudbe pod 344 poste restante Škocjan, Dolenjsko.

Oznanilo! Stalna dobra služba za pridno dekle! Naslov in pogoji v upravništvu „Straže“.

Neka dama je izgubila pred dnevi dragocen rožni venec. Kdor ga najde in odda v stolnem župnišču v Mariboru, dobi primerno nagrado.

URE

Točna postrežba

Velika zaloga ur, dragocenosti, srebrnine in optičnih pečl po vsaki ceni.

Tudi na obroke. - Ilustr. cenik zastonj. - Gramofoni 20—200 K

Niklasta remont.-ura	K	5·50
Pristna srebrna ura	K	7·—
Original omega ura	K	24·—
Kuhinjska ura	K	10·—
Budilka niklasta	K	3·—
Poročni prstani	K	2·—
Srebrne verižice	K	2·—

Večletno jamstvo.

Nasl. Dietinger
Theod. Fehrenbach
urar in očalar
MARIBOR, Gosposka ul. 26
Kupujem zlatnino in srebro.

A 177 15-29

Prostovoljna dražba.

Dne 10. septembra 1915, ob 10. uri dopoldne, vršila se bo pri c. kr. **okrajni sodniji v Kozjem**, v sobi štev. 2, prostovoljna prodaja v zapuščino č. g. **župnika Antona Ribar** iz Št. Vida pri Planini spadajočega **vinograda**, vl. štev. 72 k. o. **Zdole** z letošnjo trgatvijo vred. K vinogradu spada še nedodelana lesena klet, stiskalnica za grozdje, preša, en sod, ena kad in ena brizgalnica.

Izklicna cena je 1235 K, vsak dražitelj mora založiti vadij po 130 K pred dražbo, ostanek kupnine pa v 14 dneh.

C. kr. okrajno sodišče v Kozjem, odd. I., dne 17. avgusta 1915.

Kupujem

seno, slamo, fižol in sploh vse poljske pridelke
po najvišjih cenah

Ant. Birkmaier

Maribor, Meljska cesta 29 (Mellingerstr.)

Ure! Ure!

V veliki izbiri in po nizkih cenah.

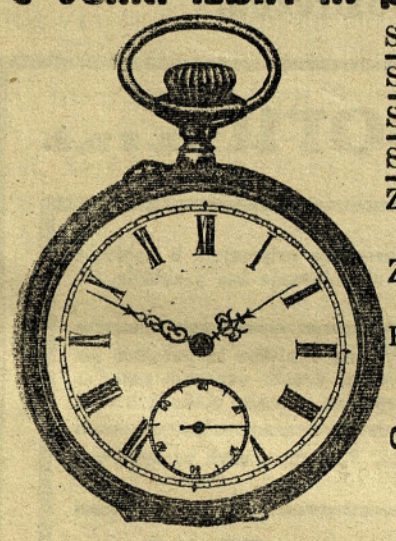

Srebrne ure za fante od	7 K
Srebrne ure damske od	8 K
Srebrne verižice od	K 2·40
Sreb. verižice damske	K 3·60
Zlate damske ure od	26 K

Za vsako uro se jamči!

Precizijske ure, Schafhausen, Zenith, Omega, Eterne

Očala: Za kratkovidne nova, zboljšana stekla.

Franjo Bureš Maribor

urar, zlatomer in očalar,
Tegetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

OBLEKE

za ženske, moške in otroke, kakor tudi krila, vrhne jope, bluze, zimske moške suknje in raglane, se dobijo v velikanski izbiri in po najnižjih cenah v veletrgovini

R. STERMECKI
V CELJU št. 301

Pišite po cenik.

„Slovenski Gospodar“ in „Straža“

se prodajata v naslednjih prodajalnah in tobakarnah:

V Mariboru:
Prodajalna tiskarne sv. Cirila, Koroška ulica št. 5.
Papirna prodajalna g. Pristernik, Tegetthoff-ova ulica.
Trafika na Glav. trgu (zraven rotovža).
» v Gosposki ul. (nasproti hotelu nadvojvoda Ivan).
Trafika v Grajski ulici.
» » Tegetthoff-ovi ulici (g. Žifko, blizu glavnega kolodvora).
Trafika g. Handl v Tegetthoff-ovi ulici.
Trafika na Tržaški cesti (nasproti magdalenski cerkvi).

Brežice:
Trgovina g. Antona Umek.

Celje:
Papirna trgovina Goričar & Leskošek.
Trafika v Narodnem Domu.
Knjigarna gosp. Adler.

Celovec:
Trgovina g. J. Vajncerl, Velikovška cesta 5.

Sv. Duh-Loče:
Gosp. Josip Zalar (organist).

Dobje pri Planini:
Trgovina g. Amalije Tržan.

Fram:
Trgovina gosp. Janeza Kodrič.

Fohnsdorf:
Trgovina gosp. Jurija Gajšek.

Gornja Radgona:
Trgovina gosp. Antona Korošec.
„ „ Franca Korošec.

Guštanj (Koroško):
Trgovina g. Vinko Brundula.

Sv. Jakob v Slov. gor.:
Trgovina g. Frid. Zinauer.

Sv. Jurij ob juž. žel.:
Trgovina g. Janko Artmana.

Kozje:
Trgovina gospoda Druškoviča.

Sv. Lenart v Slov. gor.:
Trgovina gosp. Antona Zemljič.

Ljutomer:
Trgovina g. Alojzija Vršič.

Luče v Sav. dol.:
Posestnik g. Franc Dežman.

Muta:
Trgovina gosp. J. Oset.

Ptuj:
Papirna trgovina g. J. N. Peteršič.

Podlehnik pri Ptuju:
Trgovina gosp. Mateja Zorko.

V Slov. Bistrici:
Prodajalna g. Roze Pičl.

Slov. Gradec:
Trgovina g. Bastjančič.

Staritrg:
Trgovina g. Ignaca Uršič.

Stridova (Prekmursko):
Gosp. Peter Kovačič.

Šmartin na Pohorju:
Trgovina g. Janeza Kos.

Šoštanj:
Trgovina g. Ane Topolnik.

Sv. Trojica v Slov. gor.:
Trgovina g. Terezije Cauš.

Sv. Vid pri Ptuju:
Mostninar g. Anton Kmetec.

Veržej:
Trgovina gosp. Marije Koroša.

Vojnik:
Trgovina g. A. Brezovnik.

Žetale:
Trgovina gosp. Mat. Berlisg.

„Slovenski Gospodar“ izhaja vsak četrtek in stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Naročnina se najložje pošilja po poštni nakaznici pod naslovom: **Upravništvo „Slov. Gospodarja“, Maribor.**

„Straža“ izhaja vsak pondeljek in petek popoldne. Naročnina za »Stražo« znaša za celo leto 10 K, za pol leta 5 K in za četrt leta K 2·50. Naslov za pošiljatev naročnine: **Upravništvo lista „Straža“, Maribor.**

Kdor še ni naročen na »Slov. Gospodar« in »Stražo«, naj to takoj stori. Oba lista prinašata zanimive novice iz domačih krajev, z bojišč, iz tujine, objavljate važne uradne odredbe, cene živini in pridelkom itd. itd. Naročajte naše liste vojakom na bojišču vsaj za četrt leta!

Ako hočeš kako reč dobro prodati ali najti kupca, inseriraj v »Slov. Gosp.« in »Straži«.

Opomba: Če kdo hoče prodajati naše liste, naj naznani tiskarni sv. Cirila, Maribor, Koroška cesta 5. — Prodajalci dobijo dalekosežen popust.

SIROLIN "Roche"

Prane bolezni, oslovski kašelj, naduha, po influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki kopi na trajnem kašlju. Lažje je obvarovati se bolezni, kakor jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim katarom bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vedušljivi, katerim Sirolin znatno olajša naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Se dobi v vseh lekarnah à K. 4.–

Zahvala.

Vsem, ki so nam ustno ali pismeno izrekli svoje sožalje ob nepričakovani smrti nepozabnega nam soproga, ozir. brata, svaka in strica, gospoda

Franca Lichtenwallner,

učitelja in r. podč. c. kr. prostovoljn. strelskega polka št. 4,

izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo. Iskreno zahvaljujemo nadalje vse, ki so se udeležili pogrebnega izprevoda v Lipnici ter položili na pokojnikovo rakev vence. Imenoma moramo zahvaliti polkovno in bataljonsko poveljstvo c. kr. prostovolj. strelcev v Mariboru ozir. gospoda polkovnika Cazafura in podpolkovnika Faulanda, c. in kr. etapno poveljstvo v Lipnici, prečast. duhovščino, gosp. okr. šol. nadzornika de la Motta, stanovske tovariše ter deputacije in zastopnike raznih društev v Lipnici.

V globoki žalosti:

Viktorija Lichtenwallner, soproga. **Matija Lichtenwallner**, brat.

Suhe gobe, fižol, vinski kamen

ter sploh vse deželne pridelke, kakor tudi prazne dobro ohranjene vreče kupi veletrgovina Anton Kolenc Celje Graška cesta 22.

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek

Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča: trgovcem in preprodajalcem **velikansko izbero dopisnic** po raznih cenah.

Za gostilničarje: Papirnate servijete vsled novih predpisov namestnije v Gradcu po zelo nizkih cenah.

Pozor kmetovalci!

Kupujem volno, vinski kamen, vosek in suhe gobe.

Ivan Ravnikar, Celje,
veletrgovina.

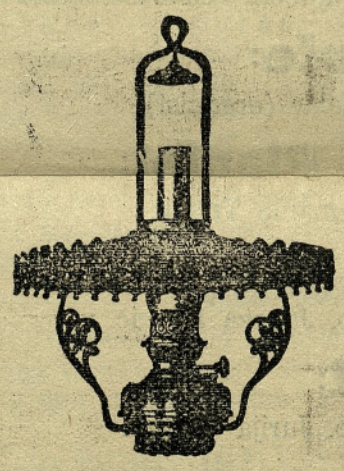

Edina štajerska steklarska narodna trgovina

Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI ::: CELJE

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe. — Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru r. z. z o. z.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4½%, proti trimesečni odpovedi po 4¾%. Obresti se pripisujejo k kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti se poštne hranilne položnice (97.078) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5¼%, na vknjižbo splok po 5½%, na vknjižbo in poroštvo po 5¾% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svoje last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačne, stranka plača le koleke.

Uradne ure so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne izvzemši praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo in prošnje prejemaje vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica št. 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

Obrestuje hranilne vloge po
4½%
od dneva vloga do dneva vzdiga.
Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojilo
na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure
za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.
- Posojilnica daje tudi domače hranilnike. -

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu") v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.

Izdajatelj in založnik: Konsorcij „Straža." Odgovorni urednik: Franjo Žebot. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.